odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Toekomstscenario's OD IJmond

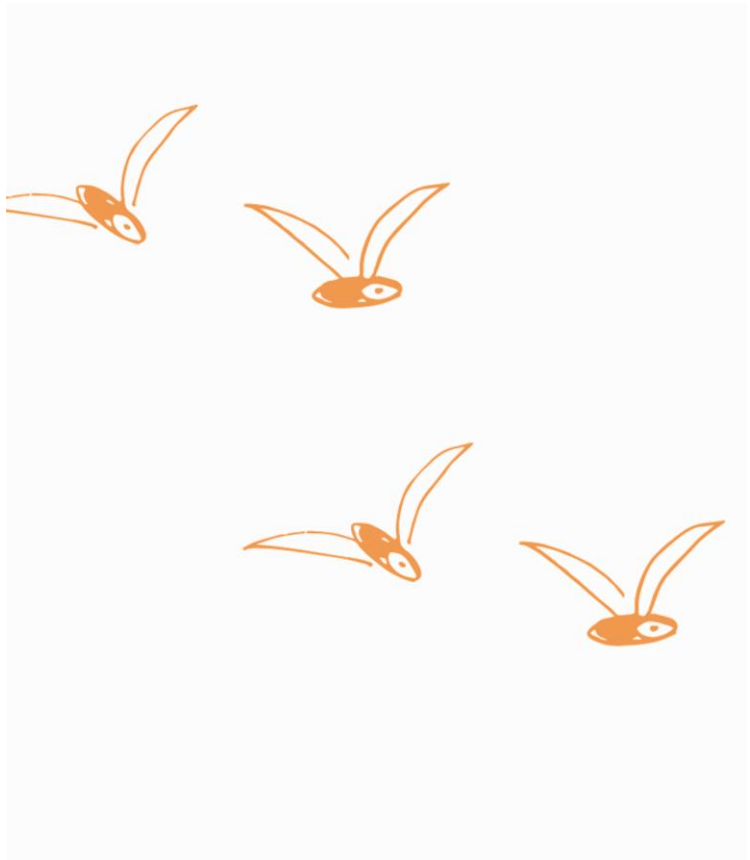
Versie t.b.v. Raden en staten

Ronald Ulrich, Jos Koffijberg en Lotte van den Heuvel

Baarn, 14 juli 2025

Galan Groep

Inhoud | Advies toekomstscenario's ODIJ

1	Vraagstelling en context
2	Ontwikkelingen en opgaven
3	Beelden over ODIJ
4	Stelseleisen en robuustheid van ODIJ
5	Toekomstscenario's
6	Inhoudelijke meerwaarde scenario's voor ODIJ
7	Financiën
8	Mogelijke partners: draagvlak en haalbaarheid samenwerking
9	Weging scenario's
10	Conclusies en handelingsperspectief
	Bijlagen

1. Vraagstelling en context

Vraagstelling | Verkenning toekomstscenario's ODIJ

Vraagstelling Verkenning toekomstscenario's ODIJ

Ontwikkel **scenario's** waarmee het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) in staat is keuzes te maken in de vervolgstappen om te komen tot een toekomstbestendige organisatie (fase 1). Werk de gekozen voorkeursscenario's verder uit en inventariseer en analyseer de **bereidheid om samen te werken** met ODIJ en de toekomstbestendigheid van andere omgevingsdiensten (OD's), waarmee het bestuur van ODIJ in staat is keuzes te maken in de vervolgstappen om te komen tot een **toekomstbestendige organisatie** (fase 2).

De voor deze vraagstelling relevante omgevingsdiensten zijn:

- Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- & Vechtstreek (OFGV)
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noor (OD NHN)
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)
- Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
- Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)

Vraagstelling | Aanpak verkenning

Werkwijze

- Op basis van **desk research en interviews** met leden AB, medewerkers ODIJ en vertegenwoordigers provincie zijn context en opgaven in beeld gebracht
- Vervolgens is een overzicht gemaakt van **alle mogelijke scenario's**. Op basis van een eerste weging is een eerste schifting aangebracht, waarbij enkele scenario's zijn afgevallen en enkele andere als voorlopige voorkeurscenario's zijn geselecteerd
- In de praktijk bleek dat onderscheid overigens niet hard en zijn de meeste scenario's meegenomen naar de verdiepingsfase. Daarin zijn **oriënterende gesprekken met potentiële partners** gevoerd om een beeld te krijgen van de mate waarin andere OD's aansluiten bij ODIJ en om een eerste indruk te krijgen van de bereidheid van deze partners om samen te werken met ODIJ, en zo ja in welke vorm
- Daarnaast zijn de scenario's besproken tijdens een heisessie van het DB van ODIJ en is de voortgang verschillende keren besproken met de begeleidingscommissie, die bestond uit vertegenwoordigers van het DB en het AB
- Op basis van de **weging** van de scenario's zijn **conclusies** getrokken en is een advies opgesteld met een **handelingsperspectief** voor ODIJ

Context | Scenario's als een van de drie sporen

Aanleiding: PVA-IBP (5 ontwikkellijnen) en bestuursrapportage (2024)

Basis op orde - financieel
- Actualiseren financieringsstructuur
- Formatie kritische posities op orde

(Seinstra)

Basis op orde - juridisch
- Evalueren/actualiseren
  - GR
  - DVO
- Herijken organisatie-structuur/governance

(IPR Normag)

Verkenning toekomstscenario's
- Zelfstandig doorgaan
- Samenwerking
- Samenvoeging

(Galan Groep)

Verkenning samenwerking OD's in Noord-Holland

(KokxDeVoogd)

- **Fase 1 Toekomstscenario's:** verkenning van de mogelijke toekomstscenario's
- **Fase 2 Toekomstscenario's:** verdieping van 2-3 geselecteerde scenario's: a. meerwaarde voor ODIJ en b. haalbaarheid en draagvlak bij potentiële samenwerkingspartners
- **Samenhang**: de resultaten van spoor 1 en 2 (basis op orde) vormen de basis voor het nul-scenario (minimaal noodzakelijke formatie en kosten)

Context | Basis op orde

Van -1 naar 0: vertrekpunt voor de toekomstscenario's

- Via spoor 1 (Seinstra) en 2 (IPR Normag) worden **financieringsstructuur** en **juridische structuur** (GR, DVO's) van ODIJ herijkt, opdat:
  - Opdracht en middelen in balans zijn
  - Er sprake is van meer evenwichtige verdeling van zeggenschap en risico's en duidelijke afspraken opdrachtgever-opdrachtnemer
  - Kortom: **basis op orde**
- Het gaat hier om **inhalen van achterstand**, om toewerken naar normale, evenwichtige en gezonde situatie > **'van -1 naar 0'**
- Deze 'basis-op-orde-actie' is **hoe dan ook nodig**, onafhankelijk van toekomstige scenario's; in elk scenario '**schoon door de poort**'
- Het resultaat van spoor 1 en 2 (basis op orde, incl. omvang formatie en budget) is het **vertrekpunt voor alle scenario's**
- Het is tevens het nulscenario waarmee de verschillende scenario's worden vergeleken

Aandachtspunten takenpakket en juridische structuur

- Als deelnemers hun nu bij ODIJ **ingebrachte taken terugtrekken**, dan worden maatregelen voor 'basis op orde' teniet gedaan. In dit rapport is het nulscenario gebaseerd op behoud van het **bestaande takenpakket**
- Aanpassingen van GR moet worden afgestemd op keuze voor het toekomstscenario

2. Ontwikkelingen en opgaven

Ontwikkelingen en opgaven | Toekomst

Inhoudelijke opgaven
- Asbest afvalstromen
- Bodem afvalstromen
- Bodemenergie
- Circulaire Economie
- Energie- en warmtetransitie
- Gezonde leefomgeving (m.n. water en lucht)
- Indirecte lozingen
- Milieucriminaliteit
- Natuurbescherming
- Omgevingsvergunning milieu
- Omgevingswet
- RO & omgevingsadvies
- Stikstof en ZZS
- Waterstof
- Woningbouw, stedelijke vernieuwing

Opgaven werkwijze
- (Complexere) (EU) wet- en regelgeving
- Datagedreven werken (business intelligence; AADV en AI)
- Gezamenlijke Uitvoerings- & Handhavingsstrategie
- Implementatie Omgevingswet
- Inkoop en aanbesteding
- Integrale advisering
- Ketentoezicht
- P&C-processen

Ontwikkelingen
- Complexiteit:
  - Landelijk
  - Regionaal
  - Lokaal
- Gemeentelijke herindelingen/fusies
- Krappe arbeidsmarkt/ vergrijzing personeelsbestand OD's en deelnemers
- Maatschappelijke aandacht
- Nieuwe thema's
- Samenwerking OD's en ketenpartners
- Versterken VTH-keten

Thema's samenwerking op provinciaal niveau

- **Inhoudelijk** > zie hiernaast
- **Werkwijze**
  - Uitwisseling van expertise > sparring partners
  - Samen innoveren
  - Bundelen van taken
  - Informatiegestuurd en datagedreven werken
  - Ketengericht werken en integraal adviseren
- Uit diverse verkenningen blijkt dat de ervaren **urgentie** voor samenwerking tussen de Noord Hollandse OD's **beperkt** is

Algemeen beeld

- **Complexere opgaven** die veelal spelen op (gebiedsoverschrijdend) regionaal (provincie), landsdeel of landelijk niveau (provincie, Seveso, ODNL)
- Samenleving en politiek stellen **hogere eisen** aan kwaliteit/professionaliteit OD's
- Noodzaak van **schaalvergroting** in aanpak (beleid) en organisatie
- Tegelijk wens tot kennis van en **nabijheid** tot lokaal niveau (Omgevingswet en wens bestuurders)

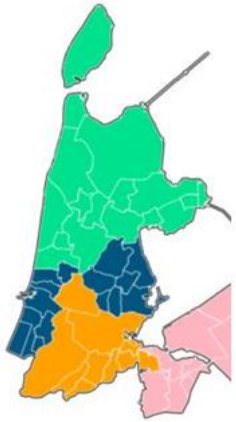
c.f. analyses cie Van Aartsen, Berenschot, TG, pilots IBP, KIS, visitaties

Ontwikkelingen en opgaven | Schaalniveaus

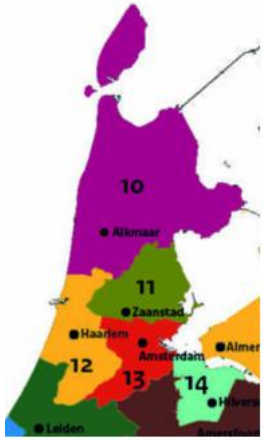
Verschillende schaalniveaus (zie bijlage 2)

- **Landelijk (nationaal) schaalniveau** wint aan belang als niveau voor krachtenbundeling:
  - Van Aartsen en IBP: krachtig pleidooi voor meer **uniformering** (mandaat, financiering, data)
  - Toenemende regierol ODNL**:** kennisinfrastructuur (KIS) > stevig opgetuigd, vakberaden, opleiding, visitatie, spreekbuis
- **Landsdeel-niveau** (=Seveso-gebieden): cruciale schakel voor KIS '1-6-8' (NH-Flevoland-Utrecht = landsdeel)
- **Provincie-niveau:** samenhang problematiek, provinciale taken en provinciaal beleid
  - Provincie heeft **sommige taken** belegd bij **één OD**, die de taak uitvoert voor het gehele grondgebied van de provincie
  - Gesprek over **herverdeling wettelijke basistaken provincie,** nu belegd bij OD NZKG (provinciale bedrijven niet-Seveso/RIE-4)
- **Subprovinciaal niveau** > samenwerking tussen twee of drie OD's, gezien aard en schaal van specifieke problematiek
  - Congruentie met een of meer **veiligheidsregio's (VR's)** > grondslag OD's (Kamerbrief mei 2025; loslaten kringen van gemeenten)
  - Congruentie vanuit inhoudelijke opgaven (genoemd door cie. robuustheid IBP):
    - Samenhang met Novex: Noordzee-kanaalgebied (OD NZKG en ODIJ), Regio Schiphol (OD NZKG, ODWH en ODIJ), Metropoolregio Amsterdam (OD NZKG, ODIJ en OFGV); *"In Noord-Holland is **de opsplitsing tussen OD IJmond en OD NZKG niet congruent met de opgaven** in het gebied: niet logisch (…)"*
- **Samenwerking tussen OD's** los van werkgebied, gezien specifieke opgaven, expertises of innovatie

Werkgebieden OD's

Veiligheidsregio's

Bronnen o.m.: Kamerbrief VTH, mei 2025; IBP, Eindrapportage Robuustheid, juni 2023, interviews

Galan Groep

Ontwikkelingen en opgaven | Consequenties 1/3

1. Consequenties voor het werk van ODIJ

Voor de VTH-taken

- VTH-taken moeten **meer integraal en in samenwerking** worden uitgevoerd; relatie met advisering; meer projectmatige aanpak, leren van ervaringen
- Nieuwe thema's (b.v. circulair) vragen **oplossingsgerichte houding** (creatief en in overleg met opdrachtgevers)
- Grotere complexiteit vereist meer **standaardisatie** in uitvoering > uniform afwegingskader (**level playing field**) met ruimte voor lokale normen

Voor de adviestaken

- Deel van vraagstukken vraagt om **grotere schaal** dan ODIJ, omdat ze regionaal of landelijk spelen (b.v.: stikstof, energie)
- Deel van vraagstukken vraagt om **kleinschaligheid** van ODIJ: lokaal en nabij
- Veranderende opgave vraagt **expertise** > uitdaging om (senior) medewerkers te binden en te boeien door **arbeidsmarktkrapte**
- Rijk wenst **sterkere adviesrol** OD's, sommige deelnemers overwegen juist terughalen adviestaken

Voor bedrijfsvoering (financiën, informatievoorziening en materieel)

- In bedrijfsvoering **efficiencywinst** realiseren door standaardisatie (juist ook om standaardisatie in uitvoering (VTH) te faciliteren)
- **Datagedreven werken** (van data naar informatie) vereist grotere schaal en/of samenwerking

Ontwikkelingen en opgaven | Consequenties 2/3

2. Consequenties voor de verantwoordelijkheid van deelnemers

Voor gemeenten en hun relatie met ODIJ

- Huidige mate van maatwerk door OD is niet houdbaar: **verwachtingen opdrachtgevers herijken**
- Besef dat meeste vraagstukken **gestandaardiseerde en uniforme aanpak** vragen
  - Deelnemers moeten daarom meer **met elkaar in gesprek >** samen tot standpunten komen
- Adviesrol OD vereist **vertrouwen** van deelnemers in OD, behoud/overdracht plustaken en voldoende ruimte voor innovatie. Vertrouwen vraagt dat **basis op orde** wordt gebracht

Voor de provincie

- Veranderende opgave vraagt van provincie **regiefunctie** actiever op te pakken: beleid en level playing field [1]
- Minimale deelname van provincie NH in ODIJ maakt ODIJ **kwetsbaar** (relevantie ODIJ voor provincie; robuustheid ODIJ). NB: Provincie NH heeft provinciale VTH-taken belegd bij andere OD's (bijv. natuurtaken bij OD NHN, basistaken bedrijven bij OD NZKG)

Deze consequenties zijn eerder benoemd door de commissie Van Aartsen. Het IBP-VTH heeft geresulteerd in concrete voorstellen en instrumenten (bv kwaliteitseisen 3.0, met daarin o.a. eisen t.a.v. adviesfunctie fysieke leefomgeving over omgevingsplannen)

1 Zie ook het rapport van de ILT, *Coördinatietaak van provincies. Signalerend onderzoek naar de werking van het VTH-stelsel milieu*, 2 juli 2024. O.a. provincies Gld en ZH stellen zich actief op

Ontwikkelingen en opgaven | Consequenties 3/3

3. Consequenties voor de toekomstscenario's

- Ontwikkelingen maken VTHA-opgaven **complexer**
  - Kies daarom voor **langetermijnperspectief** van 5-10 jaar
  - Zorg dat VTHA-taken die dán aan de orde zijn **kwalitatief volwaardig** kunnen worden uitgevoerd (=toekomstbestendigheid)
- Aard en schaal van deel van de opgaven, daarvoor benodigde expertise én krappe arbeidsmarkt vragen om **schaalvergroting**, minimaal door samenwerking. Tegelijk vragen aard en schaal van (andere) opgaven en Omgevingswet om het organiseren van **nabijheid** (kennis van lokale situatie, contact met/bereikbaarheid voor deelnemers/lokale actoren, invloed/zeggenschap deelnemers)
- Voor alle scenario's is '**de basis op orde**' eerste vereiste
  - Niet huidige situatie van ODIJ, maar situatie na **doorvoering van korte-termijn maatregelen** (actualisering GR, DVO, financiering en formatie) geldt daarom als nulscenario
- Door te verwachten **fusies** van enkele deelnemende **gemeenten**[1] bestaat aanzienlijk **risico** dat een of meer van de **deelnemers ODIJ verlaat** (overgang naar andere OD) > de basis voor een zelfstandig ODIJ wordt daardoor nog smaller. Ook kunnen gemeentelijke fusies leiden tot **vertraging van besluitvorming** over ODIJ

1 Uitgeest: gemeenteraad heeft principebesluit tot fusie genomen (30 jan 2025); nu volgt verkenning van fusiepartners. Wormerland, Oostzaan en Landsmeer (WOL) verkennen samenwerking en fusie-opties (met elkaar en andere gemeenten)

3. Beelden over ODIJ

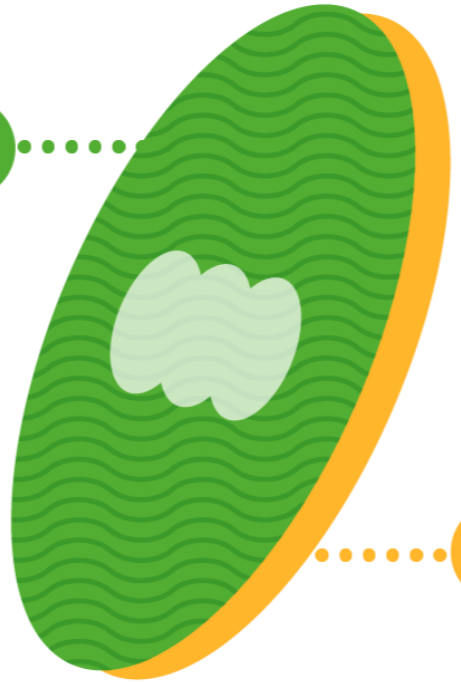
Beelden ODIJ | Bestuursrapportage

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Conclusies Bestuursopdracht

2 zijden van de medaille

- Kwaliteit dienstverlening
- Nabijheid
- Flexibel
- Overhead en uurtarief laag
- Beleidsrijk
- 25 jaar ervaring
- Innovatief
- Eigen opleiding en doorstroom
- Slimme ICT-oplossingen

- Balans opdracht/middelen
- Minder incidentele middelen
- Verdringingseffect tegengaan
- Achterstanden wegwerken
- Actualiseren bedrijvenbestand
- Interne organisatie herijken
- Financieringsstructuur en GR herijken

Beelden ODIJ | Deelnemers (interviews 2025)

Opgehaalde beelden ODIJ

In december en januari is gesproken met 9 AB leden (8 wethouders en een gedeputeerde)

- **Brede en kwalitatief hoogwaardige** dienst
- **Can-do-mentaliteit**: er wordt actief meegedacht door medewerkers
- Niet altijd **bestuurlijk sensitief**: stukken zijn lang en inhoudelijk, niet alle deelnemers hebben capaciteit voor vertaalslag
- ODIJ is niet altijd **strategische sparring partner** voor wethouders > verschillende werelden en talen
  - Logisch gevolg van **(voormalige) zelforganisatie**, waarbij expert centraal stond en directie gesprekspartner van deelnemer was
  - Door **afwezigheid management** was ODIJ onvoldoende in staat om boven materie te staan en doel centraal te stellen
- Behoefte aan **meer proactieve** ODIJ, die relevante zaken (b.v. beslissingen rijk en gevolgen voor gemeenten) agendeert
- Door verzakelijking wordt ODIJ **minder flexibel** > logisch gevolg van verbeterplan
- Meer **transparantie** richting deelnemers: wat wordt geleverd voor bijdrage?
- Grotere aandeelhouders hebben **meer zeggenschap** > is dat passend?
- Herijking **financieringssystematiek** nodig, waarin deelnemers aan de voorkant worden meegenomen
- NB: **verschil in afstand** tot ODIJ tussen deelnemers: hoe meer taken deelnemers hebben belegd bij ODIJ, hoe intensiever het contact

Beelden ODIJ | Belangen & perspectieven (1/3)

Belangen en perspectieven van de geïnterviewden (deelnemers)

- Over een jaar zijn **gemeentelijke verkiezingen**
  - Wethouders kunnen **nu keuzes maken**, in verkiezingstijd gebeurt dat waarschijnlijk niet
  - Nieuwe colleges hebben mogelijk **andere visies en belangen** die dan eerst verkend moeten worden
  - Dit jaar besluit nemen, of waarschijnlijk tenminste jaar vertraging
- Door robuustheidstoets Rijk, bestuursrapportage en daaruit vloeiende trajecten staat **vanzelfsprekendheid ter discussie** van belegde taken bij ODIJ en denken deelnemers na over rolverdeling met ODIJ:
  - Deel van deelnemers wil **focus op basistaken** door ODIJ en **plustaken in huis** uitvoeren (blijven doen of terughalen), zodat ze er meer grip op hebben (invloed, flexibiliteit, prioriteringsmogelijkheden en integraliteit); evt. in samenwerkingsverbanden tussen gemeenten
  - M.n. kleine gemeenten zijn **afhankelijk van brede ODIJ**, want zelf geen capaciteit en voldoen niet aan kwaliteitseisen plustaken; enkele van hen gaan hoogstwaarschijnlijk fuseren met een naastgelegen gemeente en verlaten daardoor mogelijk ODIJ
  - **Omgevingswet** vereist o.a. advisering over milieunormen, uitvoeringstoets omgevingsplan; deelnemers wegen af: zelf doen, inhuur adviesbureaus of inzet OD? Overwegingen: kosten, capaciteit, level playing field (door regionale norm), kennisopbouw OD
- Er wordt op verschillende manieren naar Rijk (IBP, robuustheid) gekeken: "*Hoe heet wordt de soep gegeten?*"
  - Spanningsveld tussen het '**ravijnjaar**' en **robuustheidscriteria** (omzet) > hoe realistisch is het voldoen aan omzetnorm?
  - Grootste deel van geïnterviewden vindt dat ODIJ aan robuustheidseisen moet voldoen en dat daarop **geacteerd moet worden**
  - Klein deel van geïnterviewden vindt criteria niet passend en door Rijk afdwingbaar en voelt **minder urgentie** om erop te acteren

Beelden ODIJ | Belangen & perspectieven (2/3)

Belangen en perspectieven van de geïnterviewden (deelnemers ODIJ)

- Deelnemers hebben in verschillende mate behoefte aan **'nabijheid'**:
  - Deel van deelnemers wil (veel) **invloed op werkwijze** ODIJ (b.v. wanneer en hoe gecontroleerd wordt (bedrijfscontroles))
  - Deel van deelnemers hecht vooral belang aan **onafhankelijkheid** ODIJ
- Grootste deel van deelnemers realiseert zich dat **kosten van ODIJ omhoog gaan** om ODIJ toekomstbestendig te maken en dat huidige financiële situatie niet meer houdbaar is
  - Deelnemers hebben **behoefte aan inzicht** welke **taken** ODIJ uitvoert, tegen welke **kosten** en welke **keuzes** (basis- en plustaken) ze hierin hebben (GR en DVO)
  - Op basis van dat inzicht kan **afweging** worden gemaakt wat de deelnemers uitbesteden aan ODIJ en wat ze zelf doen
- **Verdeelsleutel** voor kostentoerekening dient transparant te zijn > in huidige governance (GR, DVO's) is scheefgroei ontstaan
  - Belangrijk dat deelnemers op gelijke wijze 'verplichte en niet-verplichte' taken gaan afnemen

Beelden ODIJ | Belangen & perspectieven (3/3)

Perspectief provincie NH

- Provincie NH wil voorkomen dat er binnen de provincie een niet toekomstbestendige OD overblijft, dat is de reden dat de **provinciale natuurtaken** bij **OD NHN** belegd zijn.
- Voor provincie is **vergaande samenwerking of fusie** tussen OD's in NH noodzakelijk en moet OD NHN daar onderdeel van uitmaken. Meerwaarde van samenwerking of fusie ligt in aansluiting bij schaal problematiek en opgaven, geïntegreerde aanpak van complexe cases waarbij twee of meer OD's betrokken zijn (bv Tata, circuit Zandvoort), één loketgedachte richting bedrijven, kwaliteitsverbetering door bundeling expertise en efficiencywinst (ook door samenwerking in secundaire processen)
- Provincie kan **sturen op samenwerking of fusie** OD's NH door allocatie taken, financiering, bestuurlijke bemiddeling en druk en als toezichthouder (IBT)

4. Stelseleisen en robuustheid van ODIJ

Stelseleisen | Een veranderend speelveld

Zeker

Rijksoverheid

- Cie Van Aartsen: versterken VTH-keten, complexiteit toegenomen / risico's groter
- IBP: uitwerking in 6 pijlers
- Rijk stuurt met **robuustheidscriteria**; waarschijnlijk verankering in AMvB
- Rijk koerst m.n. via omzetcriterium op **schaalvergroting**: minder OD's door fusies
- OD's moeten 1-4-2026 robuust zijn

Overige ontwikkelingen

- **Bezuinigingen** op gemeentefonds: alles moet goedkoper > gemeenten sturen hierop richting GR'en
- Ontwikkeling **ODNL**: hulpmiddel voor professionalisering OD's (Academy, visitaties, kennisinfrastructuur)
- BWT wordt geprivatiseerd (Wet kwaliteitsborging bouw) > minder taken gemeenten c.q. OD's?
- **Omgevingswet**: decentraal ingericht; hoge verwachtingen van rol OD's bij Omgevingswet

Onzeker

- Mocht het Rijk stelselwijzigingen overwegen, dan is dat relevant voor scenario's (b.v. naar 2 i.p.v. 6 Seveso+ diensten, verankeren robuustheidcriteria in regelgeving, congruentie-eisen werkgebied)

Betekenis voor ODIJ

- ODIJ zet stappen naar **toekomstbestendigheid** (-1 naar 0), is daarmee nog niet robuust (oordeel over robuustheid van rood naar oranje)
- Zonder aanvullende maatregelen staat zelfstandig voortbestaan **onder druk**
- **Spanning** centraliserende en decentrale tendensen

Stelseleisen | Uit Kamerbrieven april en mei 2025

Brief 15 april 2025 over versterking VTH-stelsel

- "Het is de **verantwoordelijkheid van de omgevingsdiensten en hun opdrachtgevers** gezamenlijk om ervoor te zorgen dat zij aan de robuustheidscriteria voldoen. Het ministerie van IenW zorgt ervoor dat de **robuustheidscriteria in regelgeving** worden vastgelegd en is voornemens om een bevoegdheid te introduceren voor de staatssecretaris van IenW om bij te sturen als deze partijen niet zelfstandig aan deze verplichting voldoen"
- "Voor regie op kennisontwikkeling en -deling is **Omgevingsdienst NL** verantwoordelijk. (…) De Omgevingsdienst NL Academie, waarvan de gemeenten en provincies opdrachtgever zijn, heeft een forse professionaliseringsslag gemaakt"
- "Op dit moment wordt onderzocht hoe de **adviestaken** als onderdeel van de werkzaamheden van omgevingsdiensten geborgd kunnen worden"
- "Op dit moment wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om het **basistakenpakket** te verbreden en hoe dit kan worden geborgd in regelgeving"

Stelseleisen | Uit Kamerbrieven april en mei 2025

Brief 8 mei 2025 over maatregelen en wetsvoorstel versterking VTH

- Aankondiging van een **wetsvoorstel:**
  - Grondslag creëren om **robuustheidscriteria** voor OD's vast te stellen bij **AMvB**
  - **Kringen van gemeenten opheffen**; werkgebied van OD's moet overeenkomen **met één of meerdere Veiligheidsregio's Uitzonderingsmogelijkheid** voor OD's die op 1 april 2026 voldoen aan robuustheidscriteria
  - Staat van VTH wettelijk **verankeren** > visitaties door OD's en VTH-onderzoeken die ILT uitvoert vormen belangrijke input
  - Mogelijkheid voor staatssecretaris van IenW voor ingrijpen als **kwaliteitsindicatoren** in Staat van VTH daar aanleiding toe geven (b.v. als gemeenten/provincies belemmeren dat OD kan voldoen aan robuustheidscriteria)
- Overige maatregelen in aanvulling op wet- en regelgeving:
  - Verduidelijken van de invulling van **provinciale coördinatietaak**
  - Verkennen hoe **adviestaak** van OD kan worden geborgd
  - Gezamenlijke **prioriteitsstelling**: landelijke uitvoeringsagenda met landelijke prioriteiten

Conclusie

- Landelijke stelseleisen stimuleren **robuustheid en kwaliteit OD's** én landelijke rol **ODNL**

Robuustheid | Is ODIJ robuust?

- Rijk (Kamerbrief april 2025): **onzeker** of ODIJ robuust is op 1 april 2026 ('oranje'; oordeel oktober 2024 was: nee ('rood'))
- ODIJ (juni 2025): op omzetcriterium niet tijdig robuust ('rood'); op andere KPI's wel ('groen', niet op álle onderdelen tijdig)

	Robuustheidseisen (KPI's)	Beoordeling door Rijk (IenW, april 2025) en verwachting ODIJ zelf (deadline 1-4-2026)
1a	Min. omzet 16,5 mln. voor basis en milieugerelateerde plustaken (pp 2023)	IenW: ● ODIJ **voldoet** momenteel **niet**. Van -1 naar 0 (formatiestijging 15-17 fte en structurele verhoging overhead + bedrijfsvoering met 700.000/jaar) gaat in potentie substantieel bijdragen aan de robuustheid. IenW schat in dat er kans is dat ODIJ norm behaalt ODIJ: ● wordt niet gehaald
1b	80% personeel in dienst	IenW: ● ODIJ **overtreft de norm** (95% voor totale formatie, 96% voor milieusegment) (oordeel 2024)
2	Werken volgens de VTH-kwaliteitscriteria (basis- en plustaken)	IenW: ● ODIJ **voldoet aan bijna alle kwaliteitscriteria**, nog wel stap nodig (GR, fin.) ODIJ: ● na actualisatie GR en herijking financiën; deadline mogelijk niet voor alle onderdelen gehaald
3	Innovatie: innovatieagenda en –budget (1%)	IenW: ● ODIJ heeft geen innovatieagenda en –budget ODIJ: ● concept-innovatieagenda in AB in Q4 2025. Innovatiebudget nog niet in SOLL, ook noodzakelijk voor evt. fusie; in AB juni/juli
4	Continuïteit: financiële buffer (alg. reserve voor opvang fluctuaties takenpakket)	IenW: ● Afspraken over terugnemen (milieu)plustaken onvoldoende geborgd. (n.b. weerstandsratio voldoende) ODIJ: ● nieuwe GR en DVO-structuur voorziet hierin; deadline wordt niet voor alles gehaald
5	Informatiegestuurd werken; (budget intelligence en opleiding 3%)	IenW: ● Er is nog geen integrale BI-strategie. BI-capaciteitseis 3fte nog niet ingevuld. ODIJ: ● concept BI-strategie Q1 2026 naar AB; ambitie van 2 naar 3 fte BI eind 2025, dekking moet structureel in SOLL
6	Aansluiten bij identiteit werkgebied	Hierover worden geen opmerkingen gemaakt in de stukken

Bron: bijlage bij Kamerbrief VTH, april 2025; Brief IenW aan ODIJ, april 2025; Memo van directeur aan AB, juni 2025

5. Toekomstscenario's |

Toekomstscenario's | Beschrijving scenario's

De mogelijke toekomstscenario's om te zorgen dat ODIJ **toekomstbestendig** is (= ook op langere termijn in staat is de taken adequaat en kwalitatief volwaardig uit te voeren) zijn in beeld gebracht. Dat resulteert in zes scenario's en een nulscenario (zie sheet 27).

Dimensies waarop scenario's van elkaar verschillen

- **Organisatievorm**: de drie hoofdrichtingen zijn 'zelfstandig', 'samenwerking' en 'samenvoeging', met daarbinnen diverse subvarianten. Het gaat hier om (toenemende) mate van integratie met een of meer andere OD's, c.q. (afnemende) mate van autonomie voor ODIJ. *Zie voor meer achtergrondinformatie bijlage 3*
- **Opdracht / takenpakket**: breedte van takenpakket, naar inhoud, naar werkgebied en/of naar type taak: basis/plus, VTH/Advies & innovatie/Bouwtaken
- **Interne organisatie**: vorm interne organisatie en mate waarin ODIJ hulpbronnen (incl. personeel) deelt
- **Governance**: besluitvormingsstructuur en de zeggenschap van de deelnemers

Toekomstscenario's | De mogelijke scenario's

	1 Zelfstandig	2 Samenwerking	3 Fusie
	Continuering huidige situatie – basis op orde (SOLL)*	**Samenwerking met andere OD's**	**Fusie met 1-meer andere OD's**
Varianten scenario	**1.a Nulscenario** **1.b Toevoeging taken** I. Milieugerelateerde plustaken voor alle deelnemers II. Bouwtaken voor alle deelnemers **1.c Toevoeging extra deelnemers**	**2.a Structurele samenwerking** **2.b Tijdelijke samenwerking als opmaat naar fusie**	**3.a. Fusie** **3.b Opsplitsing en fusies**
Opdracht / Takenpakket	**1.a Nulscenario** Mix: sommige gemeenten basis-, milieuplus- en bouwtaken/VTH én A; andere gemeenten alleen basistaken; beperkte provinciale taken **1.b Toevoeging taken** I. Milieugerelateerde plustaken voor alle deelnemers II. Bouwtaken voor alle deelnemers	*Zie scenario 1* Samenwerking kan m.b.t.: • Primair proces: VTH en adviestaken, inhoudelijke vraagstukken • Bedrijfsvoering	Kan zowel smal (taken terugtrekken en alleen basistaken naar OD) als breed (VTHA milieu en/of bouwtaken, d.w.z. kiezen voor professionele uitvoering op afstand)
Interne organisatie (management)	Aparte organisatie Eigen personeel , geen formatie/hulpbronnen delen	Samenwerking met andere OD's: • Kennisuitwisseling • Inhuur capaciteit • Pooling capaciteit • Overdracht taakuitvoering • Expertisecentrum of Shared Service Centre	**3.a. Fusie** Eén geïntegreerde nieuwe dienst **3.b Opsplitsing en fusies** Meerdere geïntegreerde nieuwe OD's
Governance / zeggenschap (bestuurlijk)	Eigen AB/DB ODIJ	Verschillende varianten: **I. Samenwerkingsovereenkomst (SOK)** **II. Federatie**	AB/DB voor nieuwe dienst(en), opheffen oude AB's/DB's

***** Huidige situatie (begroting 2025) + basis op orde (extra kosten door in gang gezette korte termijnacties (GR, DVO, extra formatie SOLL)

Toekomstscenario's | 1 Nulscenario en zelfstandig

Scenario 1.a: Nulscenario – continuering huidige situatie / basis op orde (SOLL)

- Het **nulscenario** betreft de continuering van de **huidige situatie (SOLL)** als **zelfstandig ODIJ** met een **relatief beperkt takenpakket**. Naast lopende verbetertraject (Basis op orde (financieel en juridisch), PvA IBP en organisatie-inrichting) geen verdere aanpassingen

Scenario 1.b: Zelfstandig met extra taken en Scenario 1.c: Zelfstandig met extra deelnemers

- In deze scenario's blijft ODIJ **zelfstandig**, met in scenario 1.b een **breder takenpakket** of in scenario 1.c een of meer **extra deelnemers**
- **1.b Breder takenpakket:** dit vraagt om **solidariteit** van alle deelnemers > inleg van alle milieugerelateerde plus- en/of bouwtaken.
  - Veel deelnemers hebben aangegeven plustaken in **eigen beheer** te willen houden.
  - Voor inbreng bouwtaken is er bij deelnemers ODIJ **beperkt draagvlak** op dit moment
- **1.c Extra deelnemers**
  - Alleen relevant als extra deelnemers zorgen voor **voldoende extra omzet** om te zorgen dat ODIJ toekomstbestendig wordt
  - **Onbekend** of andere gemeenten bereid zijn om over te stappen naar ODIJ

Implementatie extra deelnemer(s)

- Verkenning met betrokken gemeente(n), provincie en andere OD, resulterend in intentie besluit: 4 maanden
- Uitwerking (governance, GR, DVO, interne processen, taken en financiering): 4 maanden

Toekomstscenario's | 2 Samenwerking (1/2)

Scenario 2.a: Structurele samenwerking

- ODIJ als zelfstandige OD gaat **structureel samenwerken** met andere OD's om te zorgen voor een **robuust VTH-stelsel.** Daarbij gaat het om het samen vervullen van taken, in het primair proces (bundelen van expertise en capaciteit, overdragen van taken, vorming van expertisecentrum) en/of in secundaire taken (shared service centrum)
  - Samenwerking richt zich inhoudelijk op volgende **thema's**: provinciale taken, gezamenlijke U&H-strategie, datagedreven werken (business intelligence; AADV en AI), milieucriminaliteit, ketentoezicht, energietransitie, ZZS en stikstof, circulaire economie, water- en bodem sturend, (EU) wet- en regelgeving, natuurbescherming en implementatie Omgevingswet
  - Samenwerking richt voor bedrijfsvoering op personeelsbeleid, inkoop, automatisering en communicatie
- **Mogelijke partners** zijn OD NZKG, OD NHN, OFGV, ODWH en ODMH
- Samenwerking kan op verschillende manieren worden **vormgegeven**:
  - Kennisuitwisseling – expertise delen, innovatie
  - Inhuur / pooling capaciteit – medewerkers delen
  - Overdracht taakuitvoering – ene OD voert taken uit voor andere OD (mandaat blijft bij eigen OD)
- Bestuurlijk krijgt samenwerking vorm via Samenwerkingsovereenkomst (SOK) of in federatievorm
  I. **Samenwerkingsovereenkomst (SOK)** - Afspraken over te behalen resultaten en taken en verantwoordelijkheden van partijen. Afspraken hebben betrekking op uitvoering van specifieke omgevingstaken, leren van elkaar, innovatie en informatie-uitwisseling
  II. **Federatie** - Flexibele benadering die OD's in staat stelt om vanuit eigenheid niet vrijblijvend zowel bestuurlijk als operationeel samen te werken, terwijl toch enige autonomie en nabijheid behouden blijft. Wordt vaak gebruikt in complexe omgevingen waarin samenwerking op regionaal of interorganisationeel (gemeentelijk) niveau nodig is om efficiënter en effectiever te kunnen opereren

Toekomstscenario's | 2 Samenwerking (2/2)

Scenario 2.b: Tijdelijke samenwerking (tussenfase)

- ODIJ gaat **tijdelijk samenwerken** een of meer andere OD's als opmaat voor fusie of opsplitsing
- **Mogelijke partners** zijn OD NZKG, OD NHN, OFGV, ODWH en ODMH
- Zie voor mogelijke vormgeving scenario 2.a
- Bestuurlijk krijgt samenwerking vorm via **I. Samenwerkingsovereenkomst** (SOK)

Implementatie samenwerking (structureel)

- Intentieverklaring (doel, organisatie, governance): 4-6 maanden
- Voorbereidingsfase (taken, inrichting expertisecentrum en SSC, uitwerking governance, samenwerkingsagenda): 4-6 maanden
- Reorganisatieplan en inrichting governance, resulterend in besluitvorming over SOK en reorganisatieplan): 6 maanden
- Implementatiefase: 6-9 maanden

Toekomstscenario's | 3 Samenvoeging (1/2)

Scenario 3.A. Fusie

- In dit scenario fuseert ODIJ met een of meer andere OD's en ontstaat **één geïntegreerde nieuwe OD** met een nieuw AB/DB. Taken, verantwoordelijkheden en personeel worden samengevoegd, resulterend in **gecoördineerde aanpak** van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening
- **Mogelijke partners** zijn OD NZKG, OD NHN, OFGV, ODWH en ODMH

Scenario 3.B Opsplitsen en fusie met andere OD's

- In dit scenario wordt **ODIJ beëindigd en opgesplitst**
- Er ontstaan **meerdere geïntegreerde nieuwe OD's** met een eigen AB/DB. Deelnemers van ODIJ sluiten daar bij aan. Taken, verantwoordelijkheden en personeel worden samengevoegd, resulterend in **gecoördineerde aanpak** van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening
- **Mogelijke partners** zijn OD NZKG, OD NHN, OFGV, ODWH en ODMH

Toekomstscenario's | 3 Samenvoeging (2/2)

Implementatie samenvoeging

- Verdiepend haalbaarheidsonderzoek: eventuele showstoppers, visie, taken (incl. differentiatie) en tarieven, governance, sturing, organisatie en formatie, HR, processen en systemen, cultuur, business case en risicoanalyse. Specifieke aandachtspunten zijn behoud van nabijheid en flexibiliteit en 'schoon door de poort': 6-8 maanden
- Intentieverklaring (doel, organisatie, governance): 4 maanden
- Inrichtingsfase (governance, (re)organisatie, processen en systemen, plaatsing): 9-12 maanden
- Implementatiefase: 12-24 maanden

NB: als uit het verdiepend haalbaarheidsonderzoek blijkt dat er eerst een samenwerkingsfase (scenario 2.b) nodig is, op basis waarvan besloten wordt tot een fusie, dan wordt dit opgenomen in de intentieverklaring en wordt de planning hierop aangepast

6. Inhoudelijke meerwaarde scenario's voor ODIJ

Toekomstscenario's | 1.a Nulscenario (1/2)

Voordelen en kansen | 1a Nulscenario

- ODIJ behoudt eigen **identiteit** en **autonomie**
- Behoud **expertise en kwaliteit**
- **Nabijheid** van ODIJ bij deelnemers:
  - **Invloed, zeggenschap en grip** op besluitvormingsproces en kosten
  - Enige ruimte voor **maatwerk**
  - Goede kennis van **regionale vraagstukken**
  - Betrokkenheid bij **beleidscyclus van deelnemers,** dit sluit aan bij visie Omgevingswet

Nadelen en risico's | 1a Nulscenario

- **Niet toekomstbestendig** wat betreft middelen, kennis en expertise, wel stappen in die richting gezet
- Zelfstandig is ODIJ **kwetsbaar** als werkgever
  - Door **arbeidsmarktkrapte** is het lastig goede (senior) medewerkers te vinden en te behouden
  - Door beperkte schaal zijn **ziekte en verlof** intern moeilijk op te vangen
  - **Lonen liggen lager** bij ODIJ dan bij vergelijkbare OD's

Toekomstscenario's | 1.a Nulscenario (2/2)

Randvoorwaarden | 1a nulscenario

- Alleen realiseerbaar bij **extra inkomsten**, dus extra **taken** of extra **deelnemers** (scenario 1.b of 1.c) en/of **samenwerking** (scenario 2.a)

Conclusies | 1a nulscenario

- **Als zelfstandige OD** is ODIJ ook na maatregelen i.h.k.v. 'Basis op orde' **nog niet voldoende toekomstbestendig**
- Zonder aanvullende maatregelen blijft ODIJ **kwetsbaar** (o.a. financieel, expertise en arbeidsmarktkrapte) en worden deelnemers van ODIJ onvoldoende bediend voor complexe vraagstukken die de capaciteit van de individuele OD te boven gaan
- Bovendien bestaat het risico dat **Rijk of provincie** over 1-2 jaar ingrijpt ('niet robuust') en dwingt tot samenwerking of fusie (='over ons, zonder ons')

Toekomstscenario's | 1.b en 1.c Zelfstandig (1/3)

Voordelen en kansen | 1.b extra taken en 1.c extra deelnemers

- Zie voordelen en kansen scenario 1.a

Voordelen en kansen scenario | 1.b extra taken

Breed takenpakket zorgt voor **meer toekomstbestendigheid:**

- **Als milieugerelateerde plustaken** inbrengen én **provinciale basistaken** naar ODIJ > **marginaal voldoen aan omzetcriterium**
  - Draagt wel bij aan toekomstbestendigheid dienst
- **Als bouwtaken toevoegen** > toekomstbestendige dienst (niet robuust)
  - Hier is beperkt draagvlak voor onder deelnemers ODIJ op dit moment

Voordelen en kansen scenario | 1.c extra deelnemers

Extra deelnemers zorgt voor toekomstbestendigheid in termen van **kwaliteit, robuustheid/omzetcriterium en congruentie**

- Grote gemeente (met voldoende omzet) zorgt voor **toekomstbestendigheid**
- Kans voor **congruentie met VR**
  - Mogelijkheid voor zowel inhoudelijke als geografische congruentie

Toekomstscenario's | 1.b en 1.c Zelfstandig (2/3)

Nadelen en risico's scenario's

- **Scenario 1.b zelfstandig extra taken**
  - Alleen als **álle milieugerelateerde plustaken en bouwtaken** ingebracht worden is ODIJ stevig toekomstbestendig
    - Dat is **niet waarschijnlijk** (veel deelnemers willen (een deel vaan de) plustaken in eigen beheer uitvoeren; voor inbreng bouwtaken is er **beperkt draagvlak** bij deelnemers van ODIJ op dit moment)
  - Bouwtaken **tellen niet mee** voor het omzetcriterium, waardoor dit niet gehaald wordt
- **Scenario 1.c zelfstandig extra deelnemers**
  - Alleen bij overgang **grote gemeente (voldoende omzet)** wordt ODIJ stevig toekomstbestendig
  - Overgang gemeente met risicovolle bedrijven (Seveso installaties) is **zeer onwaarschijnlijk**
- In alle andere gevallen gelden de nadelen van het nulscenario 1.a

Randvoorwaarden | 1.b extra taken en 1.c extra deelnemers

- **Steun provincie en akkoord Rijk**, omdat scenario stevig toekomstbestendig kan zijn, maar mogelijk niet aan omzetcriterium voldoet
- Scenario 1.c vraagt **instemming van OD** waar potentiële extra deelnemers toebehoort

Toekomstscenario's | 1.b en 1.c Zelfstandig (3/3)

Conclusies

- **Scenario 1.b zelfstandig met extra taken**
  - Met onderbrengen van adviestaken en milieugerelateerde plustaken van alle deelnemers bij ODIJ blijft **toekomstbestendigheid kwetsbaar** en wordt niet voldaan aan het omzetcriterium
    - Het maakt ODIJ desondanks kwalitatief sterker
  - Als ook provinciale bedrijven (wettelijke basistaak) bij ODIJ worden ondergebracht wordt ODIJ **marginaal robuust**, maar blijft toekomstbestendigheid kwetsbaar
    - Niet alleen financieel, maar ook vanuit het perspectief van expertise en het binden van (senior) medewerkers
  - Als alle bouwtaken worden ondergebracht bij ODIJ neemt **toekomstbestendigheid sterk toe**, maar wordt formeel niet voldaan aan omzetcriterium, dat zich immers alleen richt op de milieutaken
  - Een deel van deelnemers van ODIJ heeft aangegeven **bouwtaken niet te willen inbrengen** op dit moment
    - Tenzij dat standpunt verandert, is dit scenario (1b extra bouwtaken) onhaalbaar

- **Scenario 1.c zelfstandig met extra deelnemers**
  - Als gekozen wordt voor (inhoudelijke) congruentie met VR's en de overstap van grote gemeente(s) naar ODIJ is sprake van **toekomstbestendige ODIJ**
  - Het is zeer **onwaarschijnlijk** dat een gemeente met risicovolle bedrijven (Seveso installaties) overstapt

Toekomstscenario's | 2.a Samenwerking (1/2)

Voordelen en kansen | 2.a structurele samenwerking

- Combinatie van **krachtenbundeling en schaalvoordeel** met principieel **decentrale basis**
- ODIJ behoudt in grote lijnen eigen **identiteit** en **aanzienlijke autonomie**
- **Behoud nabijheid** van ODIJ bij deelnemers
  - Belangrijke mate van **invloed, zeggenschap en grip** op besluitvormingsproces en kosten
  - Behoud van ruimte voor **maatwerk**
  - Goede kennis van **regionale vraagstukken**
- **Schaalvoordelen** door gezamenlijke uitvoering (shared service center: kostenbesparing en efficiëntiewinst in ondersteunende processen; expertisecentrum: kwaliteitsverbetering in primaire processen)
- Toegenomen complexiteit vereist **meer standaardisatie in uitvoering**; uniform afwegingskader met ruimte voor lokale normen
  - Er ontstaat '**Level Playing field**' voor ondernemers in de regio
  - **Datagedreven werken** (van data naar informatie) vereist grotere schaal
  - **Vermindert kwetsbaarheid** ODIJ (en daardoor deelnemers) en **verhoogt kwaliteit** t.b.v. complexe opgaven
  - **Delen van kennis, expertise, medewerkers en middelen** voor **gemeenschappelijke uitdagingen**
  - Biedt ruimte om te **leren** en voor **innovatie** (AI, data, etc.)
  - **Betere en bredere dienstverlening** aan deelnemers
  - Meer bestuurskracht en **sterkere gesprekspartner** naar provincie en Rijk > betere onderhandelingspositie
  - Aantrekkelijker **positie** richting **werknemers** (binden en boeien, doorstroommogelijkheden, onderling sparren)

Toekomstscenario's | 2.a Samenwerking (2/2)

Nadelen en risico's | 2.a structurele samenwerking

- ODIJ **voldoet niet aan omzetcriterium** als zelfstandige organisatie in een samenwerking
- Samenwerking resulteert in **complexere governance** > minder grip op samenwerking, **complexere en tragere besluitvorming**
- Behoud van eigen systemen en processen **beperkt schaalvoordelen**
- **Kosten en opbrengsten** bij samenwerking vaak niet in balans; risico van **vrijblijvendheid** en **beperkte slagkracht**

Randvoorwaarden | 2.a structurele samenwerking

- **Transparantie** naar deelnemers over werking samenwerking en bijbehorend mandaat; **bestuurlijke steun** (deelnemers) voor samenwerking; mandaat/handelingsruimte voor directeuren/MT en voldoende middelen (capaciteit en budget)
- Samenwerking **vraagt sturing** op cultuur, relatie, procedure en inhoud > **heldere langetermijnvisie** op samenwerking
- **Ontschotting** in kennis, medewerkers en materieel (financiën, software, etc.)
  - Er kan gestart worden met **pilots en experimenten**
  - Groep medewerkers **vrijstellen en verantwoordelijk** maken voor de samenwerking
  - Vraagt om **cultuurshift:** denken vanuit samenwerking i.p.v. vanuit eigen OD (gemeenschappelijk belang i.p.v. eigen belang)
- Vanaf start duidelijk maken dat deze samenwerking **geen voorstadium van fusie** is
- **Passende governance vorm** kiezen en inregelen (SOK of federatie), incl. **borging zeggenschap** deelnemers
- **Steun provincie en akkoord Rijk**, omdat scenario stevig toekomstbestendig kan zijn, maar niet aan omzetcriterium voldoet

Toekomstscenario's | 2.b Samenwerking

Voordelen en kansen | 2.b tijdelijke samenwerking

- Laagdrempelige manier om **gefaseerd** toe te werken naar een fusie > veilige eerste stap en ruimte om elkaar te leren kennen. Dit is vooral van belang als partijen nog onzeker zijn over fusie,
- Zie verder voordelen en kansen scenario 2.a

Nadelen en risico's | 2.b tijdelijke samenwerking

- Zie nadelen en risico's scenario 2.a

Randvoorwaarden | 2.b tijdelijke samenwerking

- Zie randvoorwaarden scenario 2.a
- Vanaf start duidelijk maken dat **perspectief** fusie is of dat dit nog niet bepaald is en wanneer het bepaald wordt

Toekomstscenario's | 2.a en 2.b. Samenwerking

Conclusies | 2.a structureel en 2.b tijdelijk

- Samenwerking biedt kansen voor ODIJ om **toekomstbestendige**r te worden, beter in staat te zijn om te gaan met de toenemende complexiteit van opgaven en senior medewerkers aan zich te binden. Bovendien zijn er steeds meer vragen die de schaal van individuele OD te boven gaan. Samenwerking kan door **krachtenbundeling** bijdragen aan betere dienstverlening en kostenbesparing op m.n. secundaire processen
- In toenemende mate is er sprake van landelijke samenwerking binnen **ODNL-verband**. Van belang is te onderzoeken voor welke opgaven welke partner(s) geëigend is/zijn om mee samen te werken. Daarbij is het evenwicht tussen **halen en brengen** een belangrijk aandachtspunt, evenals de bereidheid van andere partijen om samen te werken
- Bij samenwerkingsscenario blijft ODIJ zelfstandig, waardoor **nabijheid en zeggenschap** gewaarborgd worden. Wel bestaat het **risico** van tragere (samenwerkingsovereenkomst) of complexere (federatie) besluitvorming en moet expertise soms van verder weg betrokken worden
- Aandachtspunt bij samenwerkingsscenario's is de balans tussen **kosten en opbrengsten**. Zeker als samenwerking een vrijblijvend karakter heeft, wegen opbrengsten niet op tegen de kosten en is er **weinig slagkracht**, waardoor van de potentiële voordelen te weinig terecht komt
- Belangrijk motief voor samenwerking kan zijn om elkaar beter te leren kennen en de samenwerking te benutten om naar elkaar toe te groeien als **opmaat voor fusie**
- Gegeven thema's waar samenwerking zich vooral op richt (provinciale taken, gezamenlijke U&H-strategie, data gedreven werken (business intelligence; AADV en AI), milieucriminaliteit, ketentoezicht,, energietransitie, ZZS en stikstof, circulaire economie, water- en bodem sturend, (EU) wet- en regelgeving, natuurbescherming, implementatie Omgevingswet, personeelsbeleid, inkoop en automatisering) lijkt er vooral sprake van **inhoudelijke meerwaarde** bij samenwerking tussen OD's binnen de provincie Noord Holland. Daarnaast is er winst te boeken bij **bilaterale samenwerking**

Toekomstscenario's | 3.a Fusie (1/4)

Voordelen en kansen | 3.a fusie

- **Toekomstbestendige** OD die toegerust is voor complexe opgaven en voldoet aan (omzet)criteria
- **Schaalvoordelen** door bundeling van formatie en middelen; dat leidt (op termijn) tot kostenbesparing, efficiëntere processen en **slagkracht**
  - Beter toegerust voor vraagstukken die vragen om grotere schaal, omdat ze op regionaal of landelijk niveau spelen (b.v. milieutaken, transitieopgaven (stikstof, energie), ZZS, milieucriminaliteit, ketentoezicht, etc.)
  - **Datagedreven werken** (van data naar informatie) vereist grotere schaal en/of samenwerking
  - Biedt middelen en capaciteit om beter **'adviesbureau' van deelnemers** te worden en deelnemers te stimuleren om extra taken in te leggen
  - Ook **fusiepartner(s)** worden robuust(er)
  - ODIJ kan andere OD('s) expertise 'brengen' op **advisering in ruimtelijke ontwikkelingen**
  - **Eenduidigheid** in processen en systemen
  - Toegenomen complexiteit vereist meer standaardisatie in uitvoering; uniform afwegingskader met ruimte voor lokale normen
  - Ontstaat '**Level Playing field**' voor ondernemers in de regio
- Meer bestuurskracht en **sterkere gesprekspartner** t.o.v. provincie en Rijk > betere onderhandelingspositie
- Aantrekkelijker **positie** richting **werknemers** (binden en boeien, professionaliseren, doorstroommogelijkheden, onderling sparren)

Toekomstscenario's | 3.a Fusie (2/4)

Nadelen en risico's fusie | 3.a fusie

- **Beperking van invloed en zeggenschap** van afzonderlijke deelnemers
- Bij ongelijkheid tussen fusiepartners ervaring van **overname**
- Potentiële fusiepartners hanteren mogelijk **hogere tarieven** en/of hebben **andere taakopvatting**
- **Risico van weerstand en leegloop** onder medewerker
- **Transitieproces en tijdelijke kostenverhoging**
  - Kost naar schatting 2 jaar en enkele miljoenen: investeren in processen culturen en systemen)
- **Verlies van identiteit**, waardoor lokale of gespecialiseerde expertise verloren kan gaan
- Grotere, uniforme organisatie is **minder flexibel** en kan daardoor minder snel inspelen op specifieke (lokale) behoeften

Randvoorwaarden | 3.a fusie

- **"It takes two to tango"**
- **"Schoon door de poort":** basis op orde
- **Waarborgen nabijheid dienstverlening** (o.a. regiodirecteuren of accountmanagers en meerdere locaties) en **zeggenschap**
- Nadere analyse schaal- en kostenvoordelen
- Te overwegen is te beginnen met samenwerking (scenario 2.b) en van daaruit door te ontwikkelen tot een fusie (scenario 3.a)

Toekomstscenario's | 3.a Fusie (3/4)

Verdieping mogelijke partners

- Vanuit perspectief ODIJ is fusie het meest voor de hand liggend met **een of twee OD's in Noord Holland: OD NHN en ODNZKG**
  - **Andere OD's** liggen minder voor de hand, omdat ze niet grenzen aan ODIJ (OFGV en ODMH), in een andere provincie en VR liggen, wat de complexiteit van fusie verhoogt (ODWH en ODMH)
    - Bij fusie over de provinciegrens zie je in de praktijk dat een OD zich dan vooral op **één provincie richt**
    - ODWH en ODMH hebben hun focus op het samenwerkingsverband van de OD's in **Zuid-Holland**

OD NHN

- **Argumenten die pleiten <u>voor</u> fusie** vanuit het perspectief van ODIJ met OD NHN:
  - Fusie draagt bij aan **toekomstbestendigheid** van ODIJ en OD NHN
  - Door fusie worden **natuurtaken** ook onderdeel van takenpakket van ODIJ
  - **Tarieven** van beide OD's liggen redelijk laag
  - Overeenkomsten in **opgaven**
  - Er is sprake van een **aaneengesloten gebied** (dat overigens niet congruent is met een VR)
- **Argumenten die pleiten <u>tegen</u> fusie** vanuit het perspectief van ODIJ met OD NHN:
  - Verschillende opvattingen over **verhouding tussen deelnemers en OD.** Deelnemers van OD NHN willen **zo min mogelijk taken** beleggen bij OD i.t.t. deelnemers ODIJ
  - OD NHN is **zelf ook bezig om toekomstbestendig** te worden
  - OD NHN en ODIJ zijn weinig complementair aan elkaar, spelen **zelfde uitdagingen** in termen van professionalisering, kwaliteit en aantrekkelijkheid als werkgever

Toekomstscenario's | 3.a Fusie (4/4)

OD NZKG

- **Argumenten die pleiten <u>voor</u> fusie** vanuit het perspectief van ODIJ met OD NZKG:
  - OD NZKG is robuuste en toekomstbestendige OD
  - Gebieden sluiten op elkaar aan en vormen samen een **aaneengesloten gebied** dat bovendien **congruent** is met twee VR's
  - **Opgaven** komen voor een deel overeen
  - Voor een deel houden beide OD's zich met **dezelfde bedrijven** bezig
  - Door een fusie met OD NZKG wordt **ODIJ toekomstbestendig** (toegerust voor toekomstige opgaven, aantrekkelijk als werkgever, ruimte voor innovatie, ruimte voor professionalisering)
- **Argumenten die pleiten <u>tegen</u> fusie** vanuit het perspectief van ODIJ met OD NZKG:
  - Schaalverschil (ervaring van **overname**)
  - **Governance** (beperking van de zeggenschap van de deelnemers)
  - **Risico van verlies aan nabijheid** van de dienstverlening en lokale expertise
- Dat vraagt **afspraken** over zeggenschap en sturing, nabijheid dienstverlening, tarief, cultuur en huisvesting

Toekomstscenario's | 3.b Opsplitsen

Voordelen en kansen | 3.b opsplitsen

- Zie scenario 3.a
- Opsplitsen van ODIJ in verschillende regio's, kan resulteren in gedeeltelijke inhoudelijke **congruentie** (op onderdelen dezelfde opgaven / bedrijvigheid – geldt meer voor Noordzeekanaal-gemeenten en Kennemerland dan voor Waterland)

Nadelen en risico's | 3.b opsplitsen

- Zie scenario 3.a
- ODIJ wordt **uit elkaar getrokken**, hierdoor wordt teniet gedaan wat is opgebouwd. Synergie gaat verloren. Leegloop medewerkers. Ervaring van overname
- Geen samenhangende bestuurlijke verbanden (Waterland en NHN; Kennemerland-Noordzeekanaal gemeenten- NHN)
- Er is sprake van meerdere 'kleine' fusies, dat verhoogt **complexiteit**
  - ODIJ heeft weinig zeggenschap in nieuwe organisatie
  - Er is meerdere keren sprake van een volledige integratie, dit kost veel extra tijd en middelen
- Aannemelijk dat brede dienstverlening van ODIJ wordt **gereduceerd** tot basis
  - Wat gebeurt er met **plustaken**, die teruggaan naar deelnemers?
  - Kunnen ze dat aan en wat komt er voor terug in de plaats (**kwaliteit**)?
- Ook na opsplitsing geen volledige congruentie met veiligheidsregio's

Toekomstscenario's | 3 Samenvoeging (1/2)

Randvoorwaarden | 3.b opsplitsen

- Zie scenario 3.a

Conclusies | 3.a fusie en 3.b opsplitsing

- Fusie biedt kansen voor ODIJ om te ontwikkelen tot **toekomstbestendige OD**
  - Er wordt **schaalvoordeel** gerealiseerd > draagt bij aan **kwaliteit** primair proces en **efficiëntie** secundaire processen
  - Fusie sluit aan bij het gegeven dat een deel van vraagstukken vraagt om **grotere schaal dan ODIJ**, omdat ze regionaal of landelijk spelen (b.v. transitieopgaven (stikstof, energie), ZZS, milieucriminaliteit, etc.).
  - Vanuit perspectief van ODIJ biedt fusie **kansen voor versterking** van innovatie, ketentoezicht, datagericht werken, professionalisering en versterking van de slagkracht.
  - Bovendien wordt de nieuwe OD een **sterkere gesprekspartner** naar provincie en Rijk
- **Fusie met robuuste OD** die zelf ook de '**basis op orde**' heeft biedt voor ODIJ de beste kans om toekomstbestendig te worden.
  - Een OD met een overeenkomende opgave, aangrenzend werkgebied en zelfde taakopvatting is wenselijk
  - ODIJ wordt hierdoor toekomstbestendig (toegerust voor toekomstige opgaven, aantrekkelijk als werkgever, met ruimte voor innovatie en ruimte voor professionalisering)
  - Voorwaarde is wel dat er afspraken worden gemaakt over zeggenschap en sturing, nabijheid dienstverlening, tarief, cultuur en huisvesting
- **Fusie of opsplitsing met OD die provinciegrenzen overstijgt, is niet realistisch**. Aantal OD's grenzen niet aan ODIJ (OFGV en ODMH), liggen in een andere provincie en VR en/of zijn al actief in een eigen samenwerkingsverband (ODWH en ODMH > ZH)
  - Theoretisch hoeft dat geen probleem te zijn, maar in praktijk zie je dat OD zich dan vooral op één provincie richt.

Toekomstscenario's | 3 Samenvoeging (2/2)

Conclusies (vervolg)

- Binnen ODIJ is er zorg dat nabijheid, invloed op de besluitvorming en lokale kennis verloren gaan bij samenvoeging. **Randvoorwaarden en aandachtspunten** zijn:
  - **Nabijheid** wordt geborgd, zowel in governance als in dienstverlening
    - Dit geldt voor zowel deelnemers als medewerkers (woon-werkafstand), door **regionale kantoren en teams**, door inzet van medewerkers met specifieke expertise van het gebied en door duidelijke aanspreekpunten (accountmanagement), op medewerkers- en managementniveau (b.v. regiodirecteur)
  - Scheiding tussen **eigenaarsrol** (verbonden met de GR) en **opdrachtgeversrol** (verbonden met de DVO)
    - In eigenaarsrol moeten kleinere gemeenten goed vertegenwoordigd zijn en in opdrachtgeversrol moet er sprake zijn van differentiatie in de dienstverlening naar grote en kleine gemeenten.
  - Andere randvoorwaarden zijn dat de noodzaak en meerwaarde van de fusie worden gezien en er een duidelijk en eerlijk verhaal is **voor medewerkers**, met oog voor verschillende 'bloedgroepen' (incl. snelheid van fusieproces)
- Bij opsplitsing wordt ODIJ **uit elkaar getrokken.** Hierdoor wordt teniet gedaan wat is opgebouwd en gaat synergie verloren
  - Dat leidt waarschijnlijk tot leegloop van medewerkers en tot ervaring van overname
  - Aannemelijk is bovendien dat de brede dienstverlening van ODIJ wordt **gereduceerd** tot basistaken

Toekomstscenario's | Verdieping

Fase 1 – toekomstscenario's

- In fase 1 zijn **alle mogelijke toekomstscenario's** voor ODIJ in beeld gebracht > zie onderstaand schema

1 Zelfstandig (Continuering huidige situatie – basis op orde)			2 Samenwerking met andere OD's		3 Fusie met 1- meer andere OD's	
1.a Nulscenario	**1.b extra taken** I. Milieugerelateerde plustaken II. Bouwtaken	**1.c extra deelnemers**	**2.a Structurele samenwerking** I. (SOK) II. Federatie	**2.b Tijdelijke samenwerking** I. SOK	**3.a. Fusie**	**3.b Opsplitsing en fusies**

Fase 2 – Voorkeursscenario's

- Voor fase 2 is een selectie gemaakt van **voorkeursscenario's** door het AB: 1.a nulscenario, 1.b.I/II extra taken, 1.c extra deelnemers, 2 structurele samenwerking (met **4 OD's binnen NH** vanwege slagkracht) en 3 fusie > zie schema
- Scenario 2.b tijdelijke samenwerking wordt meegenomen als tussenstap bij scenario 3 fusie. De governance-varianten van samenwerking zijn 2.a SOK en 2.b federatie. Scenario 3.b opsplitsing wordt niet getoetst, omdat in verkenning geen concrete invulling naar voren is gekomen die meerwaarde heeft voor ODIJ
- De voorkeursscenario's zijn verdiept d.m.v. **financiële informatie** (H7) en interviews met **mogelijke samenwerkingspartners** (H8). Tot slot is op de voorkeursscenario's **het afwegingskader** (H9) toegepast.

1 Zelfstandig (Continuering huidige situatie – basis op orde)			2 Structurele samenwerking met andere OD's NH		3 Fusie met 1- meer andere OD's
1.a Nulscenario	**1.b extra taken** I. Milieugerelateerde plustaken II. Bouwtaken	**1.c extra deelnemers**	**2.a SOK**	**2.b Federatie**	**3 Fusie** I. Tijdelijke samenwerking

7. Financiën |

Financiën | Uitgangspunten (1/2)

Een indicatieve analyse

- Voor scenario's is financiële analyse gemaakt > schatting van kosten en baten is **indicatief**
- In nulscenario 1.a wordt uitgegaan van **SOLL-situatie** uit spoor 'Basis op orde – financiën' en bijbehorende voorlopige **begroting 2027**
- Op basis daarvan is vervolgens voor andere scenario's (varianten van zelfstandig, samenwerking en fusie) een inschatting gemaakt van kosten en baten
- Kosten omvatten **enerzijds incidentele of eenmalige kosten** die nodig zijn om het scenario te realiseren, **anderzijds structurele, jaarlijkse kosten** nadat het scenario is gerealiseerd
  - Bij de **baten** gaat het om structurele baten
- Bij inschatting is **gebruik** gemaakt van **ervaringen elders** (vorming van OD's, gemeentelijke herindelingen en fusie van 2 OD's op Veluwe)
  - Zowel kosten als opbrengsten zijn **voorzichtig ingeschat** (bandbreedte 50-100%)
- Cijfers zijn uitgewerkt vanuit **perspectief ODIJ**
  - Kosten en baten worden in scenario 2 samenwerking gedeeld door 4 (aanname samenwerking 4 OD's NH), dus kosten voor totaal 4 keer zo hoog, bij fusie door 2 (aanname fusie 2 OD's)
- Analyse is **indicatief** > niet gerekend met concrete fusiepartner of inhoudelijke samenwerking
  - **In latere fase** zal in alle scenario's **concretere financiële analyse** moeten worden gemaakt, met daadwerkelijke cijfers van taken, diensten, formatie etc. van betrokken OD's

1.b en 1.c Zelfstandig

- Begroting 2027 o.b.v. SOLL

2 Samenwerking

- Basis: taken nulscenario / SOLL
- Schaal: 4OD's NH
- Variant:
  a. o.b.v. SOK
  b. via Federatie

3 Fusie

- Basis: taken nulscenario / SOLL
- Fusie met 1 OD
- Handhaving huidige locaties i.v.m. nabijheid

Financiën | Uitgangspunten (2/2)

Incidentele of proceskosten

- Kosten zijn sterk **afhankelijk van doorlooptijd** totstandkoming
- Kosten van afstemming/ integratie van systemen zijn sterk **afhankelijk van kenmerken systemen** van betrokken OD's: gebaseerd op kosten integratie (geen nieuw systeem)
- Kosten die ontstaan als gevolg van een sociaal plan, evt. boventalligen of overige frictie kunnen op dit moment niet worden bepaald en zijn van meerdere factoren afhankelijk. Vooral kosten van eventuele boventalligen kunnen flink oplopen: **PM**
- Bij Ministerie van **IenW** kan **subsidie** worden aangevraagd bij fusie (0,5 mln.) tot 1 april 2026

Structurele kosten

- Structurele kosten **bij samenwerking**: bij SOK het programmatisch organiseren van samenwerking (ondersteuning, aansturing, bijeenkomsten); bij federatie bestuurskosten (o.a. klein (staf)bureau)
- Structurele kosten **bij fusie** zitten vooral in te verwachten stijging van kosten voor het loongebouw, omdat aantal functies afhankelijk zijn van omvang van OD

Structurele baten

- Alle varianten: **baten moeten niet worden overschat**. Er moeten andere motieven gelden voor keuze voor een scenario
- Mogelijke baten zitten vooral in **voorkomen van gaten in uitvoering** (die moeten worden ingevuld met inhuur) en enige **efficiencywinst in uitvoering en inkoop**

Financiën | Zelfstandig: 1a nulscenario

Financiële uitgangspunten

- Basis is **SOLL-situatie (2027)** uit het programmalijn 'Basis op orde':
  - Huidige taken zijn leidend
  - IST-SOLL wordt gerepareerd
  - Formatie primair proces: 116,5 fte:
    - Milieu: 77 fte, Bouw: 21 fte, Overig: 19 fte
  - Overhead 22%
  - Formatie-onafhankelijke overhead blijft gelijk als OD in omvang toeneemt

Financieel effect (indicatief)

- Stijging omvang primair proces met bijna 11 fte
- Reparatie overhead conform uitwerking
- Nieuw uurtarief o.b.v. financiële uitgangspunten: € 115,46

Concept begroting ODIJ 2027 o.b.v. SOLL	
	***€ 1.000**
Salarislasten primair proces	11.887
Salarislasten Overhead	3.405
Overig	588
Kapitaallasten	222
Materiele overhead (ICT/Huisvesting)	1.657
Totaal	**17.759**
Productieve uren	153.808
Uurtarief	€ 115,46
Overhead percentage	22%
Formatie onafhankelijke overhead	**€**
Directeur schaal 15	170.000
Manager Bedrijfsvoering schaal 13	135.000
Controller schaal 11	109.000
Bestuursadviseur schaal 11	109.000
Informatiemanager schaal 11	109.000
Communicatiestrateeg schaal 10	95.000
Opleiding/HR strateeg schaal 10	95.000
Totaal	**822.000**

Financiën | Zelfstandig: 1.b/1.c taken/deelnemers

Scenario 1.b extra taken

- Eerste schatting van **extra omzet** bij uitbreiding takenpakket, gebaseerd op SOLL-tarieven:

I. **Extra milieugerelateerde plustaken:**
   - Uitbreiding met milieugerelateerde plustaken: € 2,3 mln. extra omzet

II. **Extra bouwtaken:**
   - Uitbreiding met bouwtaken (alle bouwtaken van alle deelnemers): € 5,2 mln. extra omzet

Scenario 1.c extra deelnemers

- Uitbreiding ODIJ met **grote gemeente** leidt tot voldoende extra omzet om toekomstbestendig en robuust te zijn

Extra omzet ODIJ door aanvulling 1.a nulscenario

Zelfstandig 'extra'		
b1. Extra taken	b2. Extra taken	c. Extra deelnemers
(plustaken millieu)	(bouwtaken)	(grote gemeente)
2,3 mln	5,2 mln	pm

Financiën | Samenwerking 2.a SOK en 2.b Federatie

Financiële uitgangspunten

- Basis: taken cf. 1a nulscenario
- Schaal: 4 OD's NH
- Variant:
  - **2.a SOK**
  - **2.b Federatie**

Financieel effect voor ODIJ (indicatief)

Scenario 2.a SOK

- Structurele kosten: 100.000
- Structurele baten: 25.000
- Structureel fin. effect: -75.000
- Incidentele kosten: 50.000

Scenario 2.b Federatie

- Structurele kosten: 250.000
- Structurele baten: 40.000
- Structureel fin. effect: -210.000
- Incidentele kosten: 130.000

Begroting incidentele (proces-) kosten (€)	SOK	Federatie
Looptijd proces	1 jaar	1,5 jaar
Projectleider	100.000	150.000
Juridische kosten	15.000	40.000
Finaniceel adviseur	15.000	40.000
Werkgroepen intern	25.000	50.000
Overige ondersteuning	10.000	15.000
OR/BOR	5.000	10.000
Overige kosten (communicatie/sessies)	5.000	10.000
Liquidatiekosten	0	0
Onvoorzien/ marge	25.000	50.000
Integratie systeem primair proces		
Integratie systemen bedrijfsvoering		
Projectmanagement/ ondersteuning		
Ruwe schatting totaal	0	150.000
Sociaal plan	0	PM
Boventallig	0	PM
Frictie/afschrijvingen	0	PM
TOTALE kosten naar schatting	**200.000**	**515.000**
Voor ODIJ	50.000	128.750

Prognose structurele kosten- effect op jaarbasis (€)	SOK	Federatie
Programma organisatie		
• 3 fte	300.000	
• Aansturing	80.000	
• Overige kosten	20.000	
Nieuwe (staf)organisatie		
• Overhead formatief 5 fte		600.000
• Overhead materieel		400.000
TOTAAL	**400.000**	**1.000.000**
Voor ODIJ	100.000	250.000

Prognose structurele baten-effect op jaarbasis (ruwe schatting, €)	SOK	Federatie
Efficiency Primaire proces:		
• Minder inhuur/ opvang gaten	100.000	
• 2,5% over helft formatie primair proces		150.000
Efficiency Bedrijfsvoering/		
winst op formatie onafhankelijke overhead	0	0
Schatting relatieve daling kosten inkoop	0	0
Totaal baten op jaarbasis	**100.000**	**150.000**
Voor ODIJ	25.000	40.000

Financiën | 3.a Fusie

Financiële uitgangspunten

- Basis: taken cf. 1a nulscenario
- Schaal: fusie met 1 andere OD
- Aandachtspunt: Handhaving huidige locaties i.v.m. nabijheid

Financieel effect voor ODIJ (indicatief)

Scenario 3 fusie

- Structurele kosten: 75.000
- Structurele baten: 400.000
- Structureel fin. effect: 325.000
- Incidentele kosten: 515.000

- Uurtarief aandachtspunt: PM

- Voor fusie kan bij IenW een **subsidie** worden aangevraagd (500.000) tot 1 april 2026

Begroting incidentele (proces-) kosten (€)	
	Fusie
Looptijd proces	2 jaar
Projectleider	200.000
Juridische kosten	40.000
Finaniceel adviseur	40.000
Werkgroepen intern	50.000
Overige ondersteuning	20.000
OR/BOR	15.000
Overige kosten (communicatie/sessies)	15.000
Liquidatiekosten	50.000
Onvoorzien/ marge	100.000
Integratie systeem primair proces	
Integratie systemen bedrijfsvoering	
Projectmanagement/ ondersteuning	
Ruwe schatting totaal	500.000
Sociaal plan	PM
Boventallig	PM
Frictie/afschrijvingen	PM
TOTALE kosten naar schatting	**1.030.000**
Voor ODIJ	515.000

Prognose structurele kosten- effect op jaarbasis (€)	
	Fusie
Stijging loonkosten door grotere organisatie	
• Management maal 10.000 euro	100.000
• Bedrijfsvoering 10.000 euro	50.000
TOTAAL	**150.000**
Voor ODIJ	75.000

Prognose structurele baten-effect op jaarbasis (ruwe schatting, €)	
	Fusie
Efficiency Primaire proces:	
• 2,5% over het geheel	300.000
Efficiency Bedrijfsvoering/	
winst op formatie onafhankelijke overhead	400.000
Schatting relatieve daling kosten inkoop	100.000
Totaal baten op jaarbasis	**800.000**
Voor ODIJ	400.000

Kosten en baten scenario's | Overzicht

Overzicht kosten en baten scenario's (indicatieve schatting o.b.v. ervaringen elders)

	Zelfstandig 'extra'			Samenwerking		Fusie
Kosten en baten (+/- t.o.v. nulscenario)	b1. Extra taken (plustaken millieu)	b2. Extra taken (bouwtaken)	c. Extra deelnemers (grote gemeente)	a. via SOK	b. federatie	
Structurele kosten voor ODIJ				100.000	250.000	75.000
Structurele baten voor ODIJ				25.000	40.000	400.000
Structureel financieel effect voor ODIJ				**-75.000**	**-210.000**	**325.000**
Incidentele proceskosten voor ODIJ				50.000	150.000	500.000
						(mogelijk subsidie)
Extra omzet ODIJ	2,3 mln	5,2 mln	pm			

- Deze eerste indicatieve berekening (schatting) laat zien dat **samenwerkingsscenario** (4 OD's NH) gepaard gaat met **netto (beperkte) structurele kostenverhoging**
  - Baten vooral op **kwaliteitsverbetering**: hoger niveau van dienstverlening, bundeling van kennis en expertise en een meer professionele uitvoering van VTH- en Adviestaken > deze baten zijn niet in geld uitgedrukt
- **Fusiescenario** leidt op termijn tot **verwacht structureel positief resultaat** > voor veroorzaakt door efficiencywinst in primaire proces en (nog meer) in bedrijfsvoering (minder overhead, lagere inkoopkosten)
  - Eerste jaren kost fusie geld (incidentele kosten: **hockeystick-curve**)

8. Mogelijke partners | Draagvlak en haalbaarheid samenwerking

Mogelijk partners | Typering

Verkenning samenwerkings- en fusiepartners

N.a.v. deskresearch en interviews met directeuren van andere OD's is een **analyse** uitgevoerd van:

- **Bereidheid** van andere OD's om samen te werken met ODIJ
- **Toekomstbestendigheid en robuustheid** van deze mogelijke samenwerkingspartners
- Invulling van en opvattingen over **opdracht en takenpakket** van mogelijke samenwerkingspartners
- Ideeën van mogelijke partners over **invulling van samenwerking** met ODIJ

Daarmee ontstaat een beeld van haalbaarheid, kansrijkheid en toekomstbestendigheid van de verschillende scenario's

Mogelijke samenwerkings- en fusiepartners

- OD Noord-Holland Noord (OD NHN)
- OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)
- OD Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)
- OD Midden-Holland (ODMH)
- OD West-Holland (ODWH)

In **bijlage 4** zijn de mogelijke partners indicatief getypeerd:

Deelnemers en taken	Deelnemers en werkgebied
	Governance
	Taken
Identiteit	Missie
	Visie
	Kernwaarden
	Historie OD
	Identiteit en bedrijvigheid
Formatie en begroting	Formatie (en organisatie)
	Begroting (omzet, uurtarief)
Robuustheid	Score op robuustheidscriteria Rijk
Interviews	Bereidheid tot samenwerking met ODIJ: welke vorm, welke aandachtspunten/voorwaarden?

Mogelijke partners | Vergelijkend overzicht

	ODIJ (SOLL)	OD NHN	OD NZKG	OFGV	ODMH	ODWH
Deelnemers (gemeenten + prov)	14+1	16+1	8+1	12+2	6+1	12+1
Inwoners	560.000	650.000	1.500.000	690.000	350.000	440.000
Oppervlak	648 km2	2.500 km2	552 km2	2.685 km2	436	386 km2
Bedrijven	ca. 12.000	ca.23.000	ca. 18.000	ca. 20.000	ca.12.500	ca. 7.500 inrichtingen (2022)
Formatie (2025)	116,6 fte	182 fte (2022)	591 fte	Ca 200 (2023: 165)	Ca 200 (2023: 199)	169
Budget 2025	€ 17,8 mln.	€ 29,2 mln.	€ 89,3 mln.	€ 17,1 mln.	€ 26,0 mln.	€ 24,3 mln.
Bijdrage provincie (van het totaal)	3%	40%	43%	31%	13%	14%
Taken	Basis- en plustaken milieu, incl. advies; bouw (voor 8); beperkte prov. taken	Basis-, sinds kort ook plustaken; prov. taken: natuur, zwemwater, (vaar)wegen	Basis- en plustaken milieu, incl. advies; bouw (voor 2); voor 3 provincies: risicovolle bedrijven	Basis- en plustaken milieu, incl. advies; prov. taken	Basis- en plustaken milieu, incl. advies; bouw; prov. taken: zwemwater	Basis- en plustaken milieu, incl. advies; bouw (voor 1, maar verdwijnt in 2027); prov. taken: bouw
Robuustheid	●	●	●	●	●	●
Visitaties		+ hands-on uitvoering - maatsch rol, bedrijfsvoering, data	+ deskundig, goed mgt maatsch uitdagingen - prioritering; uitstroom	+ inhoudelijk sterk, betrouwbaar, visie - meer advies/outcome	+ bevlogen; financieel; operatie én ontwikkeling - borg kwal. + personeel	+ fin gezond/in control; gedegen, pragmatisch - visie, PDCA, samenwerking

Bron: websites, begrotingen, jaarverslagen, visitatierapporten OD's, Kamerbrief VTH april 2025

Mogelijke partners | Perspectief - draagvlak (1/2)

Scenario 1 Zelfstandig

- Zelfstandig ODIJ is **alleen haalbaar** als milieugerelateerde plustaken en bouwtaken van alle deelnemers bij ODIJ worden belegd of als een of meer grote gemeenten overstappen naar ODIJ
  - Een aantal deelnemers van ODIJ heeft gezegd **bouwtaken niet bij ODIJ** willen te beleggen > beperkt draagvlak
  - Er zijn **geen signalen** dat een grote gemeente wil overstappen, maar dat is ook nog niet getoetst
  - De OD waar de potentiële extra deelnemer nu mee samenwerkt, dient ook akkoord te gaan

Scenario 2 Samenwerking

- Provincie Noord Holland ziet **meerwaarde** in samenwerking tussen de OD's in NH (ook in de secundaire processen)
- Er is **niet veel steun** bij andere OD's in Noord Holland voor samenwerking op provinciaal niveau
  - Zij focussen op eigen robuustheid en samenwerking in **ODNL of Seveso-verband**
  - Samenwerking op **provinciale schaal** zien zij niet als urgent en ze vrezen voor bestuurlijke complexiteit
  - Ze geven voorkeur aan **bilaterale samenwerking** met ODIJ
- De Zuid-Hollandse OD's (ODWH, ODMH) zijn bereid tot **collegiale samenwerking**, maar richten zich primair op samenwerking met de OD's in ZH

Mogelijke partners | Perspectief - draagvlak (2/2)

Scenario 3 Fusie

- Uit **oriënterende gesprekken** met directeuren van andere OD's en provincie komt het volgende beeld naar voren:
  - Bij OD NZKG is er **bereidheid** om fusie te verkennen:
    - Regio's grenzen aan elkaar en zijn samen **congruent** met 3 VR's (Amsterdam-Amstelland, Kennemerland en Zaanstreek-Waterland). Overeenkomsten in visies op taken en opgaven
    - Voor OD NZKG is ODIJ **acceptabel** als partner, omdat ODIJ belangrijke stappen zet om toekomstbestendig te worden
  - OD NHN is op dit moment bezig om **zelf toekomstbestendig** te worden, vooralsnog **weinig animo** om fusie te verkennen
    - Opvattingen over taken van OD en rolverdeling tussen deelnemers en OD **wijken af** van ODIJ
  - Provincie is voorstander van **fusie van ODIJ, OD NZKG en OD NHN** voor robuuste OD's in heel NH
  - OFGV richt zich **primair op Flevoland** en grenst bovendien niet aan ODIJ en ligt in andere VR
  - ODWH en ODMH focussen op samenwerking met andere OD's binnen **provincie Zuid Holland** en liggen in andere VR

9. Weging scenario's

Afwegingskader | Criteria

De voorkeursscenario's zijn getoetst aan de hand van een afwegingskader o.b.v. volgende criteria:

1. **Toegerust voor opgaven**: in hoeverre is ODIJ toegerust voor de veranderende opgaven in komende 5-10 jaar? In welke mate is de OD in staat om kwaliteit te leveren (kennis en kunde; voldoen aan kwaliteitscriteria)? Hierbij draait het om toekomstbestendige uitvoering van VTHA-taken in het werkgebied
2. **Betaalbaarheid:** hoe betaalbaar (kosten/tarieven) is het scenario voor deelnemers?
3. **Zeggenschap en nabijheid**: hoeveel zeggenschap (besluitvorming en prioritering) hebben afzonderlijke deelnemers op de OD in het scenario en op welke manier blijft de nabijheid van de OD geborgd?
4. **Passendheid partner:** is er sprake van a. congruentie tussen het gebied en de opgaven (inhoudelijke overeenkomst), b. congruentie met een/meer VR's, c. een financieel solide partner, d. overeenkomst in taakopvatting, e. overeenkomst in cultuur en sturing? Wat is er nodig om te zorgen dat de partner "schoon door de poort" kan?
5. **Draagvlak:** is er binnen ODIJ en bij potentiële partners draagvlak voor dit scenario? Zo ja, onder welke voorwaarden?

- De scenario's worden gewaardeerd op de eindsituatie (5-10 jaar). Focus ligt op criterium 1: vraag of ODIJ in het scenario dan in staat is over **periode van 5-10 jaar** opgaven adequaat te vervullen. Daarbij is gekeken naar **toekomstbestendig** in termen van toegerust voor opgaven (incl. kwaliteit) en betaalbaarheid
  - Toekomstbestendig staat dus niet gelijk aan het **'omzetcriterium'** van het Rijk

Weging (1/3)

	1 Zelfstandig (basis op orde - SOLL)			2 Structurele samenwerking OD's NH		3 Fusie met 1- meer andere OD's
	1.a Nulscenario	**1.b Extra taken** *I. Adviestaken* *II. Bouwtaken*	**1.c Extra deelnemers**	**2.a SOK**	**2.b Federatie**	**3 Fusie** *Tijdelijke samenwerking*
Toegerust voor opgaven	**1.a Nulscenario: --** • Onvoldoende toegerust voor veranderende opgave (qua financiën, expertise en slagkracht) • Voldoet niet aan omzetcriterium • Kwetsbaar voor uittredende gemeenten • Geen schaalvoordelen **1.b Aanvulling taken: -** • Bij alleen uitbreiding advies- en plustaken milieu blijft kwetsbaarheid (en niet voldoen aan omzetcriterium) • Draagvlak toevoeging bouwtaken beperkt **1.c Aanvulling deelnemers: +/-** • Bereidheid overstap potentiële extra deelnemer(s) onbekend, leidt wel tot toekomstbestendige OD (en voldoen aan omzetcriterium)			**2.a SOK: -/+** • Beter toegerust voor veranderende opgave (qua financiën, expertise en slagkracht) • Minder kwetsbaar voor uittredende gemeenten • Schaalvoordelen • Vraag hoe realistisch dit scenario is (weinig animo bij potentiële partners) • Voldoet niet aan omzetcriterium (vereist steun provincie en toestemming IenW) **2.b Federatie: +** • Zie 2.a SOK • Slagvaardiger bestuur en besluitvormingsprocessen		**3 Fusie: ++** • Voldoende toegerust voor veranderende opgave (qua financiën, expertise en slagkracht) • Stevige en toekomstbestendige dienst • Voldoen aan omzetcriterium • Schaalvoordelen • Ideale partner is robuuste OD • NB: provincie NH voorstander fusie OD NZKG en OD NHN
Betaalbaar	**1.a Nulscenario: --** • Met 'basis op orde' realistische tarieven; financiële kwetsbaarheid blijft **1.b Aanvulling taken: I. +/- II. +** • Financiële kwetsbaarheid blijft **1.c Aanvulling deelnemers: +/-** • Met grote gemeente financieel stevig en betaalbaar, met kleinere gemeenten niet			**2.a SOK: +/-** • Schaalvoordelen en hogere transactiekosten • Leidt tot enige verhoging tarieven **2.b Federatie: –** • Zie 2.a. SOK		**3 Fusie: ++** • Structurele schaalvoordelen (primair en secundair proces) > op termijn lagere structurele kosten • Meer in control • Incidentele fusiekosten • Risico hogere tarieven

Weging (2/3)

	1 Zelfstandig (basis op orde - SOLL)			2 Structurele samenwerking OD's NH		3 Fusie met 1- meer andere OD's
	1.a Nulscenario	1.b Extra taken *I. Adviestaken* *II. Bouwtaken*	1.c Extra deelnemers	2.a SOK	2.b Federatie	3 Fusie *Tijdelijke samenwerking*
Zeggenschap en nabijheid dienstverlening	**1.a/b Zelfstandig: ++** • Deelnemers direct sturende rol als eigenaar en opdrachtgever • Dienstverlening nabij **1.c Aanvullende deelnemers: +** • Iets minder direct sturende rol deelnemers bij uitbreiding aantal leden • Dienstverlening nabij			**2.a SOK: +** • Zeggenschap deelnemers blijft > vraagt wel meer afstemming binnen SOK • Nabijheid dienstverlening neemt iets af > thema's waarop wordt samengewerkt **2.b Federatie: +/-** • Zeggenschap voor samenwerking verschuift naar federatiebestuur • Nabijheid dienstverlening neemt iets af > thema's waarop wordt samengewerkt		**3 Fusie: -** • ODIJ wordt onderdeel van grotere organisatie • Bestuur gaat op in groter bestuur > zeggenschap neemt af • Mogelijk scherper onderscheid eigenaarschap en opdrachtgeverschap • Belang om nabijheid (klein binnen groot) te organiseren en borgen
Draagvlak bij ODIJ en potentiële partners	**1.b/c Zelfstandig: ++** • Behoud van zeggenschap en nabijheid dienstverlening • Alleen met uitbreiding taken (milieugerelateerde plustaken en bouwtaken) of uitbreiding van deelnemers kans op toekomstbestendige organisatie • Kortom: beperkt draagvlak			**2.a/b Samenwerking: +/-** • Samen kunnen thema's die scope van afzonderlijke OD's overstijgen worden opgepakt • Samenwerkingsagenda van vier OD's in NH wordt als weinig kansrijk gezien • Bij 2.a SOK: behoud van zeggenschap, risico op vertraging besluitvorming • Bij 2.b federatie: verlies aan zeggenschap		**3 Fusie: onzeker +/-** • Biedt kansen toekomstbestendigheid (versterking en innovatie) • Indien sprake is van verschil in omvang wordt fusie snel ervaren als overname; daarom zijn afspraken nodig over: • Zeggenschap en sturing • Nabijheid dienstverlening • Tarief • Cultuur • Huisvesting

Weging (3/3)

	1 Zelfstandig (basis op orde - SOLL)			2 Structurele samenwerking OD's NH		3 Fusie met 1- meer andere OD's
	1.a Nulscenario	1.b Extra taken *I. Adviestaken* *II. Bouwtaken*	1.c Extra deelnemers	2.a SOK	2.b Federatie	3 Fusie *Tijdelijke samenwerking*
Passendheid partner	**1.c Aanvullende deelnemers: -** *Gaat hier niet over andere OD als samenwerkingspartner, maar om extra deelnemer* • Kleine gemeente > leidt niet tot toekomstbestendige ODIJ • Grote gemeente > leidt tot toekomstbestendige ODIJ • Kans: gemeente(n) die zorgt voor (inhoudelijke) congruentie met Veiligheidsregio's • Risico: gemeeente(n) met risicovolle bedrijven (Seveso) > niet haalbaar • Interesse mogelijke extra deelnemers onbekend			**2.a/b Samenwerking: -/+** • Provinciale schaalniveau samenwerking geldt voor beperkt deel opgaven • Betrokken OD's (OD NHN, OD NZKG en ODFGV) richten zich vooral op andere samenwerkingen (ODNL en Seveso) • Weinig urgentie samenwerkingsagenda 4 OD's in NH (wel collegiale samenwerking met individuele OD's op thema's) • Provincie omvat 4 VR's • Samen zijn de 4 OD's financieel solide • Taakopvattingen lopen uiteen (m.n. ODIJ en NHN) • Cultuur en sturing lopen uiteen		**3 Fusie: +/-** • OD NZKG is bereidheid is tot verkenning fusie en fusie met ON NZKG is serieus te onderzoeken optie: • Geografisch sluiten beide gebieden op elkaar aan. OD NZKG werkt ook in gebied van ODIJ • Taakopvattingen sluiten redelijk goed op elkaar aan • Cultuur en sturing zijn aandachtspunt • Financiën (uurtarief) en 'schoon door de poort' zijn aandachtspunt • Borging zeggenschap en nabijheid van dienstverlening zijn aandachtspunt • OD NHN weinig animo om fusie te verkennen. Verschil in visie op (taakinvulling) OD • OFGV focus op zelfstandige robuuste OD, focust meer op Flevoland en Utrecht dan op NH, grenst niet aan ODIJ en ligt in andere VR • ODMH en ODWH liggen in andere VR en focussen op samenwerking binnen ZH

10. Conclusies en handelingsperspectief |

Conclusies | Handelingsperspectief (1/5)

Conclusies

- In verkenning naar mogelijke toekomstperspectieven voor ODIJ is **breed geïnventariseerd** wat mogelijke scenario's zijn om ODIJ toekomstbestendig te maken > in welke scenario's ODIJ in staat zal zijn om taken over 5 tot 10 jaar adequaat uit te voeren
- Er zijn **drie hoofdrichtingen** verkend; binnen elke hoofdrichting zijn enkele scenario's onderscheiden. Uitgangspunt was het nulscenario, waarin huidige maatregelen voor 'basis op orde' ('van –1 naar 0') zijn verwerkt. De onderzochte scenario's zijn:
  1. **Zelfstandig ODIJ**
     a. Nulscenario
     b. Extra taken (Milieugerelateerde plustaken voor alle deelnemers en Bouwtaken voor alle deelnemers)
     c. Extra deelnemers (grote gemeente)
  2. **Samenwerking**
     a. Structureel (SOK en Federatie)
     b. Tijdelijk o.b.v. SOK
  3. **Samenvoeging**
     a. Fusie
     b. Opsplitsing
- Per scenario is eerst **inhoudelijke meerwaarde** vanuit perspectief van ODIJ bepaald. Vervolgens is onderzocht of het scenario **haalbaar** is en beschikt over **draagvlak**, gegeven kernmerken en opvattingen van de potentiële partners
- Het op orde brengen van de basis (van -1 naar 0) is een absolute voorwaarde om te komen tot een toekomstbestendige ODIJmond

Conclusies | Handelingsperspectief (2/5)

Scenario	Inhoudelijke meerwaarde voor ODIJ	Haalbaarheid en draagvlak partners
1.a Nulscenario	• Niet toekomstbestendig (wel stappen op weg daar naartoe gezet door 'basis op orde')	n.v.t.
1.b Extra taken	• Milieugerelateerde plustaken > marginaal toekomstbestendig • Bouwtaken > toekomstbestendig • 'Last resort' voor zelfstandige ODIJ	• Inbreng bouwtaken > beperkt draagvlak deelnemers • Alleen haalbaar bij inzet door álle deelnemers
1.c Extra deelnemers	• Kleine gemeente(n) > niet toekomstbestendig • Grote gemeente(n) > wel toekomstbestendig	• *Kans*: (inhoudelijke) congruentie met Veiligheidsregio's • *Risico*: risicovolle bedrijven (Seveso) • Interesse mogelijke extra deelnemers onbekend
2.a Structurele samenwerking	• Meerwaarde op inhoud en bedrijfsvoering • *Risico*: tragere of complexe besluitvorming	• Weinig animo bij partners • Landelijke samenwerking (ODNL) groeit
2.a Tijdelijke samenwerking	• Als keuze voor fusie	n.v.t.
3.a Fusie	• Met robuuste OD: toekomstbestendig, schaalvergroting en toegerust voor complexere opgaven • *Zorgen* > ervaring overname / verlies nabijheid / tariefsverhoging • Met OD van gelijke omvang: toekomstbestendig, maar weinig meerwaarde voor ODIJ • Met meerdere OD's: complex + meerwaarde voor ODIJ onzeker • OD buiten NH: complex, want overstijgt provinciegrenzen	• Individuele OD's NH: uiteenlopend van bereid tot verkenning tot focus op eigen OD • Meerdere OD's NH: geen draagvlak OD's, wel voorkeursoptie provincie • OD buiten NH: geen draagvlak, focus primair op eigen provincie, VR en samenwerkingsverband
3.b Opsplitsen	• Kwetsbare positie ODIJ > overname / verlies synergie • Geen concrete invulling	Niet realistisch

Conclusies | Handelingsperspectief (3/5)

Conclusies (vervolg)

- Er zijn drie scenario's om te komen tot een toekomstbestendige ODIJmond: a. een zelfstandig ODIJ met adviestaken, milieuplustaken en bouwtaken; b. een zelfstandig ODIJ met aansluiting van grote gemeente; c. fusie met robuuste OD.
- Aan elk scenario zijn **voor- en nadelen** verbonden. Bovendien verschillen **perspectieven** tussen ODIJ en verschillende potentiële partners per scenario
- Van scenario 1 zelfstandige ODIJ zijn scenario 1.c **overstap van grote gemeente** en scenario 1.b **Inbrengen milieugerelateerde plustaken en bouwtaken** te onderzoeken opties
  - **Voorstel** is om optie 1.c dit i.o.m. potentiële extra deelnemers, de andere OD en de provincie NH te verkennen
  - **Voorstel** is om optie 1.b achter de hand te houden als 'last resort' om zelfstandige ODIJ te blijven, als optie 1.c en 3 niet haalbaar blijken, dan opnieuw het gesprek openen over inbrengen bouwtaken.
    - Er is op dit moment **geen draagvlak** om álle milieugerelateerde plustaken en de bouwtaken in te brengen
    - Inbreng milieugelateerde plustaken is hoe dan ook te overwegen > maakt ODIJ marginaal robuust, kwalitatief sterker
  - Andere scenario's voor een zelfstandige ODIJ zijn **niet kansrijk** om verder te onderzoeken
- Van scenario 2 samenwerking blijkt uit onderzoeken van de Galan Groep (2024) en KokxDeVoogd (2025) dat er weliswaar sprake is van inhoudelijke meerwaarde, maar dat er **weinig animo** is voor multilaterale samenwerking tussen de Noord Hollandse OD's
  - De focus ligt op toekomstbestendigheid van de OD's en op **landelijke samenwerking (ODNL)**
  - Daarnaast wordt op **individueel niveau** samengewerkt tussen OD's
  - Samenwerking **over provinciegrenzen** is mogelijk, maar draagvlak daarvoor is bij ODMH en ODWH beperkt, vanwege eigen samenwerkingsverband met andere OD's in ZH
    - Sprake van andere provincie en VR en niet alle OD's grenzen aan ODIJ, daardoor niet passend

Conclusies | Handelingsperspectief (4/5)

Conclusies (vervolg)

- Voor scenario 3 fusie is het voorstel om een **fusie met een robuuste OD** met geografische en inhoudelijke aansluiting en overeenkomst in taakopvattingen te verkennen
  - **Aandachtspunten** zijn in het geval van schaalverschil, het organiseren van nabijheid van dienstverlening en zeggenschap
  - Te overwegen is voorafgaand aan deze verkenning af te stemmen met provincie, gezien haar wens voor een fusie met beide OD's in Noord Holland
  - Er is **geen draagvlak** bij de OD's voor een provincieoverstijgende fusie (andere provincie, andere VR, niet grenzend aan ODIJ en focus op samenwerking eigen provincie, o.a. structureel samenwerkingsverband ZH)
  - Ook is het goed de uitkomsten **van bestuurlijke verkenning** door provincie (eind 2025) mee te nemen.
  - In de verkenning dienen o.a. volgende punten te worden meegenomen:
    - Mogelijke ongelijke omvang tussen partijen ('overname')
    - Zeggenschap van deelnemers ODIJ
    - Verschillen in sturing en governance
    - Waarborgen van nabijheid (lokale kennis bij medewerkers en bereikbaarheid)
    - Tarief
    - Verschillen in cultuur en identiteit
    - Optie van samenwerking als opmaat maat tot een fusie
    - Wens van ODIJ om expertise en taken te behouden op het gebied van ruimtelijke advisering, duurzaamheidsprojecten en beleidsvoorbereidende activiteiten t.b.v. gemeenten
    - Werklocaties (o.a. Beverwijk)

Conclusies | Handelingsperspectief (5/5)

Advies en handelingsperspectief

- Focus de komende periode op het **op orde brengen van de basis**
- Verken daarnaast parallel de drie genoemde scenario's:
  - Bij verkenning van 1.b uitbreiding van taken gaat het om de vraag of de deelnemers bereid zijn **álle milieugerelateerde plustaken en bouwtaken** in te brengen om daarmee een zelfstandige OD te blijven
    - Op dit moment geen draagvlak voor inbreng bouwtaken, maar belangrijk om 1.b achter de hand te houden als 'last resort' om zelfstandig te blijven. Als 1.c en 3 niet haalbaar blijken, dan opnieuw het gesprek openen over inbrengen bouwtaken.
    - Inbreng milieugelateerde plustaken is hoe dan ook te overwegen, maakt ODIJ marginaal robuust en kwalitatief sterker
  - Bij de verkenning van 1.c uitbreiding van ODIJmond met een **grote gemeente** gaat het om de vraag naar de consequenties voor zowel ODIJmond als de potentiële extra deelnemer, de bereidheid van de potentiële extra deelnemer om over te stappen en de steun voor dit scenario bij de provincie en de andere OD waar de grote gemeente nu deelnemer is.
  - Wat betreft de 3. verkenning van fusie met een **robuuste OD** adviseren wij om daarin de uitkomsten van de door de provincie in te stellen bestuurlijke verkenner (naar verwachting november 2025 gereed) mee te nemen. Aandachtspunten die in deze vervolgverkenning moeten worden meegenomen zijn: de mogelijke ongelijke omvang tussen de diensten, het uurtarief, het waarborgen van nabijheid en zeggenschap, verschillen in sturing en governance en verschillen in cultuur en identiteit. Over deze onderwerpen zijn afspraken nodig om te voorkomen dat een fusie feitelijk een overname wordt.
- Neem voor deze verkenning een periode van **een jaar (tussen 1 juli 2025 tot 1 juli 2026)**
  Werk hiervoor een aanpak uit, waarbij bezien wordt of er in de tussentijd **onomkeerbare stappen** gezet kunnen worden
- Houd in de verkenning rekening met **ontwikkelingen in het landelijke beleid**, waaronder het voornemen om de robuustheidscriteria in een AMvB te verankeren, de mogelijkheid dat advisering wordt toegevoegd als wettelijk verplichte taak en het loslaten van de regio-kringgemeenten waarvoor congruentie met een of meer veiligheidsregio's in de plaats komt.

Bijlagen

Bijlage 1 | Definities

Basis- en plustaken

- **Basistaken**: taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) waarvoor het college van B&W of Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn en die bij wet zijn aangewezen om uitgevoerd te worden door een OD. Onder de Omgevingswet zijn de basistaken aangewezen in bijlage VI van het Omgevingsbesluit (acht categorieën basistaken)
- **Plustaken**: VTH-taken en andere taken zoals adviestaken – niet zijnde basistaken – die door het bevoegd gezag (gemeenten, provincies, maar eventueel ook waterschappen en het Rijk) vrijwillig kunnen worden ondergebracht bij een OD.
  - Het onderbrengen van plustaken is niet bij wet- en regelgeving geregeld
  - Het model-mandaatbesluit OD onderscheidt plustaken (of: 'aanvullende taken') op het gebied van vergunningverlening, Omgevingswet, 'milieu overig' en overig (w.o. 'het geven van wettelijke en vrijwillige adviezen, inspraakreacties en/of commentaar op beleidsplannen, regelgeving van en vergunningverlening door andere overheden of externe partijen'.
- **Relatie met omzetcriterium** uit robuustheidseisen van het Rijk: het gaat om de omzet die de **basis- en milieugerelateerde plustaken** betreft, zoals niet-BAL activiteiten, WKB en zwemwater.
  - Plustaken die niet-milieugerelateerd zijn, tellen niet mee voor omzeteis. (BAL: Besluit Activiteiten Leefomgeving, hierin staan regels voor activiteiten in fysieke leefomgeving, incl. vermelding van regels en bevoegdheden rond milieubelastende activiteiten)
- **Thuistaken**: VTH-taken voor fysieke leefomgeving die gemeenten en provincies zelf uitvoeren (niet gemandateerd aan een OD)

Overig

- **Seveso**: voor bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken – 'Seveso-inrichtingen, genoemde naar Seveso-richtlijn van EU – 'gelden aparte regels. Zes omgevingsdiensten zijn met de VTH voor deze inrichtingen belast.
  - OD NZKG voert de Seveso-taken uit in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland

Bijlage 2
Ontwikkelingen en opgaven | Congruentie 1/2

Robuustheidscriterium congruentie

- Wenselijk dat schaalniveau van OD of samenwerking aansluit **bij ruimtelijke / milieukundige problematiek**
  - Komt tot uitdrukking in **robuustheidscriterium congruentie**: '*De dienst past bij de identiteit van het **werkgebied** en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied*'
- IBP-werkgroep heeft geconcludeerd dat:
  - Congruentie lastig te normeren is
  - **Homogeniteit** in karakter van werkgebied van belang is, waarbij **relevant zijn**: • aanwezigheid van chemische clusters • aanwezigheid van mainports, zoals nationale luchthaven (Schiphol) en haven (R'dam) • grote dichtheid intensieve veehouderij • matige luchtkwaliteit • grote ruimtelijke dynamiek • grote natuurgebieden
  - **Novex-gebieden** met grote ruimtelijke transitie-opgave **mogelijk relevant** zijn
    - Voor NH gaat het om: "Noordzee-kanaalgebied (OD NZKG en ODIJ), Regio Schiphol (OD NZKG, ODWH en ODIJ), Metropoolregio Amsterdam (OD NZKG, ODIJ en OFGV) (…)";
  - Congruentie met **veiligheidsregio's** lastig is in werkgebied van ODIJ en OD NZKG vanwege overlappende regio's

IBP-werkgroep: *"In Noord-Holland is **de opsplitsing tussen OD IJmond en OD NZKG niet congruent met de opgaven** in het gebied: niet logisch dat er gelet op het karakter van het werkgebied twee omgevingsdiensten zijn in het Noordzeekanaalgebied. Daarnaast bedient OD IJmond twee niet vergelijkbare (en niet aaneengesloten) werkgebieden."*

Ontwikkelingen en opgaven | Congruentie 2/2

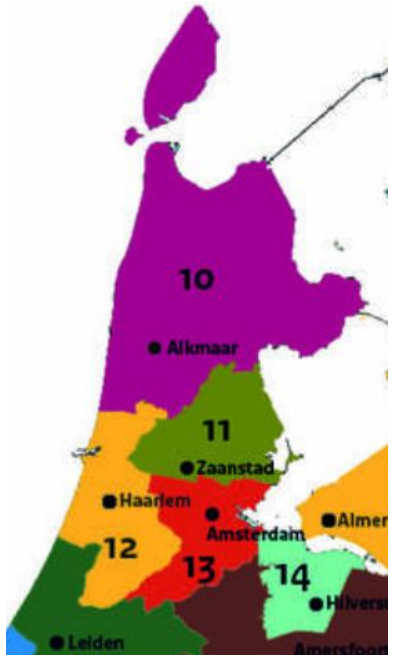
Congruentie met Veiligheidsregio's – Effect op ODIJ

In recente **Kamerbrief** (mei 2025) geeft staatssecretaris aan >

- Congruentie tussen werkgebied van OD's en 'één of meerdere **veiligheidsregio's** (VR's) wordt vastgelegd in wetsvoorstel/AMvB
- Opheffing (regionale) 'kringen van gemeenten' als grondslag OD's

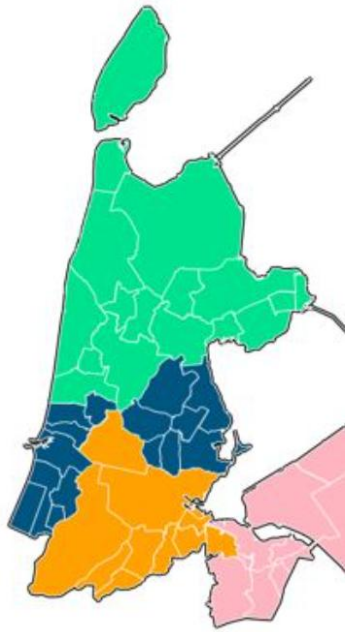
- **Werkgebied ODIJ** omvat gebied van VR's Kennemerland (maar zonder Haarlemmermeer) en Zaanstreek-Waterland (maar zonder Zaanstad)
  - Haarlemmermeer en Zaanstad zijn deelnemer van OD NZKG
  - Als Haarlemmermeer en Zaanstad overgaan naar ODIJ ontstaat congruentie tussen enerzijds werkgebied ODIJ & twee VR's en anderzijds werkgebied van OD NZKG en VR Amsterdam-Amstelland
  - Bij fusie ODIJ met OD NZKG ontstaat congruentie met drie VR's. Bij fusie met OD NZKG en OD NHN ontstaat congruentie met vier VR's. Bij alle andere scenario's ontstaat geen (volledige) congruentie.
- **Uitzonderingsmogelijkheid** wordt opgenomen voor OD's die op 1 april 2026 voldoen aan de robuustheidscriteria
  - OD NZKG voldoet nu al aan deze criteria
- Uit gesprek ODIJ met IenW (ambtelijk, op verzoek ODIJ, ter verduidelijking): OD NZKG zou in belang van stelsel moeten helpen bij realiseren congruentie

Veiligheidsregio's

10 Noord-Holland-Noord
11 Zaanstreek-Waterland
12 Kennemerland
13 Amsterdam-Amstelland
14 Gooi en Vechtstreek

Werkgebieden OD's

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
Omgevingsdienst IJmond
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG)

Ontwikkelingen en opgaven | Schaalniveaus 1/3

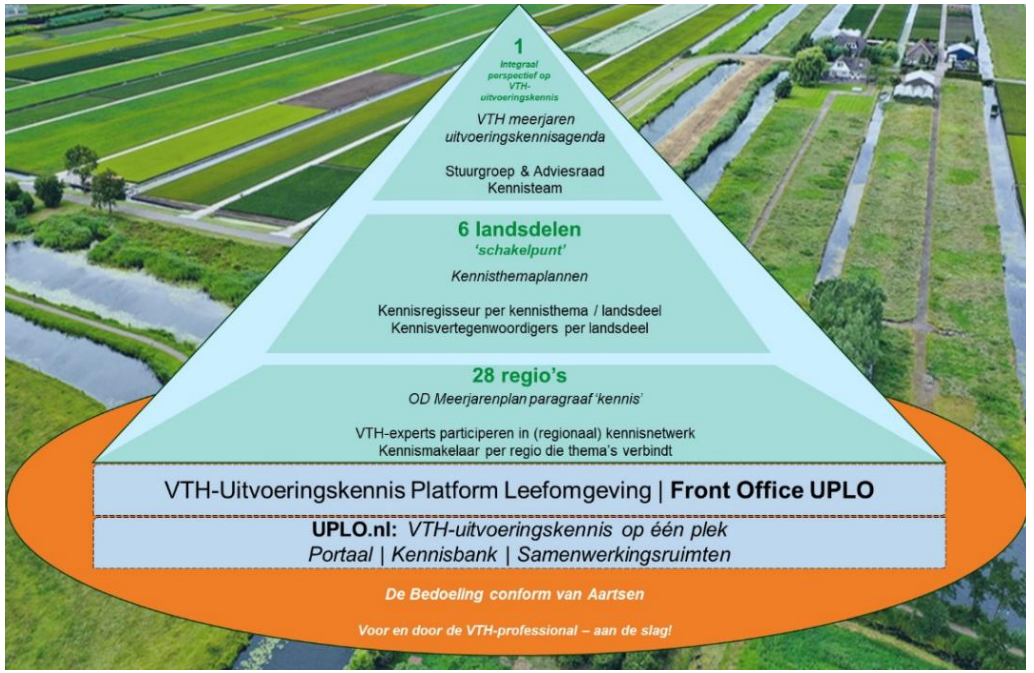
Verschillende schaalniveaus

- **Landelijke (nationale) schaalniveau** wint aan belang als focus voor krachtenbundeling:
  - Krachtig pleidooi cie Van Aartsen voor meer **uniformering en standaardisering** van OD-werk
  - Concretisering (IBP, ODNL) in: landelijke uniformering van mandatering (model-mandaat), financieringssystematiek, uitvoeringsstrategie, registratie, informatievoorziening en data-uitwisseling (w.o. digitalisering vergunningen/AADV)
  - **Toenemende regierol ODNL:**
    - Kennisinfrastructuur (KIS) > stevig opgetuigd, actieve deelname alle OD's; vakberaden
    - Verbeteren datakwaliteit en gegevensuitwisseling in VTH-stelsel
    - ODNL-Academy (opleidingen); visitatiestelsel; vertegenwoordiger OD's naar Rijk, IPO, VNG e.a.
- Ruimte voor en nut van samenwerking op **regionaal niveau** > vanwege aard/schaal opgaven, flexibiliteit en slagkracht
  - **Landsdeel-niveau** (=Seveso-gebieden):
    - Cruciale schakel/aangrijpingspunt voor KIS (NH-Flevoland-Utrecht = landsdeel)
    - Samenwerking tussen Seveso-diensten > risicovolle bedrijven
  - **Provincie-niveau** > samenhang problematiek, provinciale taken en provinciaal beleid
  - **Subprovinciaal niveau** > samenwerking tussen twee of drie OD's gezien aard en schaal specifieke problematiek
- **Samenwerking tussen OD's** los van werkgebied, maar met oog op specifieke opgaven, expertises of (innovatie-)wensen

Ontwikkelingen en opgaven | Schaalniveaus 2/3

Landelijke schaal (ODNL) | 1-6-28

- **1 land (ODNL)**
  - ODNL is door financiering en IBP in **stroomversnelling** gekomen > ontwikkelt zich tot kennis- en expertisecentrum
  - **Directeuren OD's** richten zich primair op samenwerking binnen ODNL
  - Kennisdeling vindt plaats via o.a. drie vakberaden
  - ODNL Academy: opleiden
  - Visitatiestelsel
  - Datakwaliteit en gegevensuitwisseling in het VTH-stelsel (o.a. AADV)
  - Vertegenwoordigt OD's in overleggen (Rijk, IPO, VNG, etc.)
  - Eigen bureau 20 fte
- **6 landsdelen** (KIS > kennisinfrastructuur)
  - Voor 6 thema's kennisregisseurs en kennisvertegenwoordigers ingesteld
  - KIS-landsdelen volgen **provinciegrenzen >** ODIJ in Noord-Holland-Utrecht
  - **Schakel** tussen regionale en nationale schaalniveau
  - Landsdeelniveau crux van KIS én **kennisverzamelpunt** kennisthema
- **28 regio's** (OD's)

Zes landelijke kennisthema's

- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
- Circulaire economie
- Bodem en Ondergrond
- Waterkwaliteit
- Energietransitie
- Data

=kennisbundeling rond 'weerbarstige VTH-uitvoeringsopgaven'

Ontwikkelingen en opgaven | Schaalniveau 3/3

Provinciale schaal

- Stelsel van VTH-milieu volgt indeling van **drie bestuurslagen**
  - OD's voeren zowel taken uit voor gemeenten als voor provincies
- Provincie kent **eigen VTH-beleid**
  - OD's NH gezamenlijke U&H-strategie, vastgesteld door GS NH
- Provincie heeft **sommige taken** en bevoegdheden belegd bij **een OD** > voert taak uit voor het gehele grondgebied van de provincie
  - ODIJ heeft slechts **beperkte provinciale taken**: bodem, teruggewonnen water, overige complexe chemische bedrijven (overige RIE-categorieën)
  - Natuur, zwemwater, (vaar)wegen: OD NHN
  - Seveso-inrichtingen, complexe chemische bedrijven (RIE-4), water, grondwater, vuurwerk, luchtvaart, geluid regionale industrieterreinen, BRIKS: OD NZKG
  - OFGV, OD NHN en ODIJ zijn in gesprek met provincie over **herverdeling wettelijke basistaken provincie** die nu bij OD NZKG zijn belegd (betreft provinciale bedrijven niet zijnde Seveso- en RIE-4-bedrijven)
- Provincie is **belangrijke** sturende, toezichthoudende en handhavende **actor** > **ruimtelijke en milieu-gerelateerde ontwikkelingen**, met bevoegdheden en middelen om beleid te effectueren

Visie provincie op samenwerking ODNH

Inhoud
- Kennis:
  - Uitwisseling en ontwikkeling (kan deels ook via ODNL)
  - Bundeling/pooling specialismen (=kwaliteit)
- Geïntegreerde benadering van casus (waar 2 of 3 OD's bevoegd zijn=één loket)

Bedrijfsvoering
- Personeelsbeleid
  - Werving
  - Poolen specialismen
- Inkoop, automatisering, data > samenwerking heeft groot operationeel effect

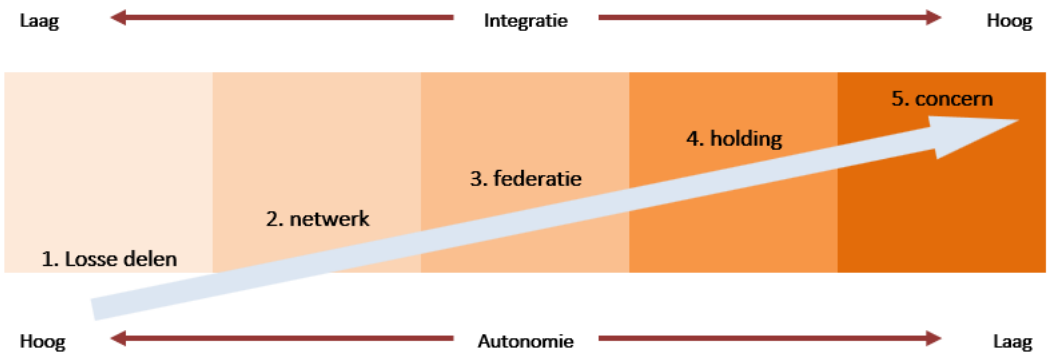
Prov. NH: OD's zetten in op drie deelbelangen Omgevingswet:

Met het oog op: 1) duurzame ontwikkeling, 2) bewoonbaarheid van het land en 3) bescherming en verbetering van het leefmilieu									
Waarborgen voor kwaliteit (OW 1.3, order a)				Ruimte voor ontwikkeling (OW 1.3 onder b)					
Veiligheid	Gezondheid	Omgevingskwaliteit	Waarde van natuur	Energietransitie	Landbouwtransitie	Woningbouwopgave	Klimaatadaptatie	Vervanging infrastructuur	Circulaire economie

Galan Groep

Bijlage 3 | Niveaus van samenwerking

De onderscheiden scenario's variëren van zelfstandig blijven tot samenvoeging/fusie. Ze verschillen zo in de mate van autonomie respectievelijk integratie met andere OD's. Theoretisch liggen daartussen verschillende vormen en gradaties van samenwerking. Onderstaande figuur en tabel geven een indicatie van de verschillende vormen van samenwerking en hun implicaties.

	1. Losse delen	2. Netwerk	3. Federatie	4. Holding	5. Concern
Commitment aan de integratie	Vrijblijvend	Enigszins aanwezig	Bewust aanwezig	Afdwingbaar	Oplegbaar
Onderlinge afstemming	Zelden	Af en toe	Regelmatig	Vaak via kaders	Continu via richtlijnen
Output van de samenwerking	Onbeheersbaar	Onvoorspelbaar	Te schatten	Globaal te bepalen	In detail te bepalen
Cultuur/relaties	Bekenden	Kennissen	Vrienden	Partners	Familie
Focus	Op zichzelf	Vanuit zichzelf	Vanuit zichzelf op het totaal	Vanuit het totaal op zichzelf	Op het totaal
Autonomie	Volledig	Relatief	Gecoördineerd	Vrijheid in gebondenheid	Strikt gebonden
Samenspel	Individueel	Vertegen-woordigers	Coördinatoren	Management Teams	Hiërarchische managers

Bijlage 4: ODIJ en mogelijke partners

Mogelijke samenwerkingspartners :

- OD Noord-Holland Noord (OD NHN)
- OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)
- OD Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)
- OD Midden-Holland (ODMH)
- OD West-Holland (ODWH)

Typering samenwerkingspartners o.b.v. volgende onderdelen:

Deelnemers en taken

- Deelnemers en werkgebied
- Governance
- Taken

Identiteit

- Missie
- Visie
- Kernwaarden
- Historie OD
- Identiteit en bedrijvigheid

Formatie en begroting

- Formatie (en organisatie)
- Begroting (omzet, uurtarief)
- Actualiteit
- Overig

Robuustheid

- Score op robuustheidscriteria Rijk
- Typering in Galan-rapportage samenwerkingsscenario's (2024)

Interviews

- Bereidheid voor samenwerking met ODIJ
- Visie deelnemers en ODIJ op samenwerking en take

OD IJmond | Deelnemers en taken

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Deelnemers en werkgebied

- 14 gemeenten en provincie NH; ca. 560.000 inwoners
- 648 km^2, gebied (overwegend) met ca 12.000 bedrijven en instellingen

Governance

- AB: 14 gemeenten en provincie; vzw: weth. Beverwijk
- DB: wethouders van Beverwijk (vz.), Haarlem, Heemskerk, Velsen en Wormerland

Taken

- Basis- en plustaken milieu; adviestaken; voor 8 gemeenten bouwtoezicht en daarvan voor 4 ook vergunningverlening ‘light’
- Provinciale taken: VTH Milieu; ketenhandhaving (BTP) + inzet strafrecht voor asbest, bodem, afval

OD IJmond | Identiteit

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Missie

- Wij dragen bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireren wij burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken

Visie

- Wij werken, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast VTH bij bedrijven, adviseren wij over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein
- In de uitvoering van onze taken vervullen wij een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel inhoud als uitvoering bevorderen wij een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelen wij de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend
- Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ons een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticiperen wij hierop en faciliteren met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving

Kernwaarden

- Enthousiasme, vertrouwen, lef, contact, innovatie (bedrijfsplan 2021-2024)

Historie OD

- Opgericht in 1999, gestart in regio IJmond. Later uitbreiding met Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland

OD IJmond | Formatie en begroting

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

IST (huidige feitelijke situatie)

Formatie (en organisatie)

- 105,8 fte

Begroting (omzet, uurtarief)

- 14,8 mln.
- Bijdrage provincie: 3% (van totale budget, d.w.z. ca. 0,5 mln.)
- Uurtarief (2025): 104,50
- Weerstandsratio: PM; benodigd weerstandsvermogen moet opnieuw worden bepaald vanuit nieuwe financieringsstructuur
- Solvabiliteit: 4,5% (gewijzigde begroting 2025)

SOLL (nulscenario, 'basis op orde)

Formatie (en organisatie)

- 116,6 fte

Begroting (omzet, uurtarief)

- 17,8 mln.
- Bijdrage provincie: 3% (van totale budget, d.w.z. ca. 0,6 mln.)
- Uurtarief: 115,46 (o.b.v. prijspeil 2025)
- Weerstandsratio: PM
- Solvabiliteit: PM

OD IJmond | Robuustheid & visitatie

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Score op robuustheidscriteria Rijk

- Beoordeling april 2025 (bijlage bij Kamerbrief 15 april 2025): 'Vanwege een groot aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.' NB: beoordeling is oranje, was in rapportage najaar 2024 nog rood.
- Toelichting: 'Op dit moment is er zicht op de benodigde toename aan fte om te voldoen aan de omzetnorm en loopt er een traject samen met de deelnemers om de formatie en omzet te herijken. De herijkte financieringsstructuur zal eind 2025 vertaald worden naar de Kadernota 2027. De aangepaste DVO en GR liggen eind 2025 voor ter besluitvorming en worden in het najaar van 2026 vastgesteld. De planning maakt dat het de vraag is of er op 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de norm. Ook bij andere KPI's speelt deze vraag omdat ze in hetzelfde zorgvuldige proces worden meegenomen. Het gaat om de eis voor innovatiebudget, voldoen aan de kwaliteitscriteria en afspraken over uittreding. De dienst heeft veel oog voor opleiden, maar dit is nog onvoldoende vertaald naar een opleidingsprogramma. Dit geldt ook voor het hebben van een Business Intelligence strategie. Als de werving op BI succesvol is, zal de ODIJ voldoen aan de norm voor fte op BI.'

Sterke punten visitatie (juni 2023)

- Vertrouwen bij bestuur en deelnemers
- Focus op de toekomst
- Eigenaarschap bij medewerkers
- Organisatieconcept werkt
- Financieringsmodel biedt ruimte
- Maatwerk door eigen opleidingen

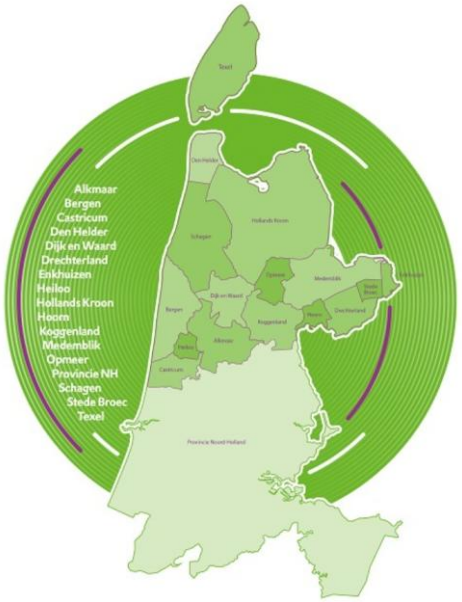
Aanbevelingen visitatie

- Realiseer meer structurele financiering en verbeterde financiële verantwoording DVO's en subsidieprojecten
- Streef naar uniformering van taken in het belang van level playing field
- Let op consistentie van doelstellingen en rapportages aan de hand van KPI's
- Bewaar je onafhankelijkheid ten opzichte van deelnemers (meer afstand)
- Anticipeer op ontwikkelingen met betrekking tot rol en takenpakket
- Voer vanuit eigen visie en situatie het gesprek over robuustheid
- Zorg voor accurate uitvoering actualisatieprogramma

OD Noord-Holland Noord | Deelnemers en taken

Deelnemers en werkgebied

- 16 gemeenten (w.o. Alkmaar, Hoorn, Den Helder en Schagen) en provincie NH; 650.000 inwoners
- Uitgestrekt gebied (2.500 km^2, m.n. landelijk en agrarisch) met meer dan 23.000 bedrijven en instellingen (veel B, weinig C)
- Veel bedrijven in de agrarische sector, zoals bloembollen(export)bedrijven en glastuinbouw-bedrijven. Veel MKB; ook enkele grotere bedrijvencomplexen; relatief weinig (zware) industrie

Governance

- AB en DB kennen een onafhankelijk voorzitter; ook directeur OD NHN is lid AB en DB
- DB: vz., gedeputeerde, wethouders uit 3 regio's (Noordkop, regio Alkmaar, Westfriesland), directeur OD NHN

Taken

- Uitvoering basistaken staat centraal, maar laatste jaren zijn ook andere taken ingebracht. Taken binnen de kleursporen grijs (milieu), groen (natuur), blauw (water) en rood (advisering bij ruimtelijke plannen).
- Ambitie en verwachting: verdere uitbreiding takenpakket, ontwikkeling richting kennisorganisatie.
- Provinciale taken (sinds 2016): voert OD NHN uit voor heel NH:
  - Natuur (Wet natuurbescherming, per 2024: Omgevingswet)
  - Zwemwater (Wet Hygiëne en Veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden)
  - Wegen en (vaar)wegen

OD Noord-Holland Noord | Identiteit

Missie

- OD NHN is een onafhankelijke partner die op inspirerende wijze mensen en kennis verbindt om maatschappelijke ambities in de fysieke leefomgeving te realiseren.

Visie

- De OD NHN maakt Natuur & Milieu zichtbaar als logische thema's in de afweging bij keuzes door overheden, burgers en bedrijven. Wij spelen een aanjagersrol in de ontwikkeling en transitie van de fysieke leefomgeving op de thema's natuur en milieu. En wij verhogen de maatschappelijke bewustwording op de thema's natuur en milieu bij burgers en bedrijven.

Kernwaarden

- Samen; dichtbij; deskundig; maatschappelijk bewust

Historie OD

- 1 januari 2014: Start Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN), fusie van de milieudiensten Regio Alkmaar, Kop van Noord-Holland, West Friesland en de provincie Noord-Holland (formele oprichting juli 2013); gestart 'als een 'no-nonsens'-organisatie in de uitvoering van haar (milieu)taken
- 1 juli 2019 nieuwe naam: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Ambitie

- 'Ook in 2025 is de OD NHN de gezaghebbende leefomgevingsautoriteit, waarbij de focus vooral ligt op complexe milieu-, duurzaamheids- en natuurtaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de eigenaren vanuit bundeling van specialistische kennis. Ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet. (…) De OD NHN werkt (…) op diverse onderwerpen samen met de andere drie omgevingsdiensten die werkzaam zijn in NH. We doen dit op de thema's: VTH-strategie, data gedreven uitvoering, milieucriminaliteit (gezamenlijk overleg met de officier van justitie), ketentoezicht asbest en bodem.'

OD Noord-Holland Noord | Formatie en begroting

Begroting (omzet, uurtarief)

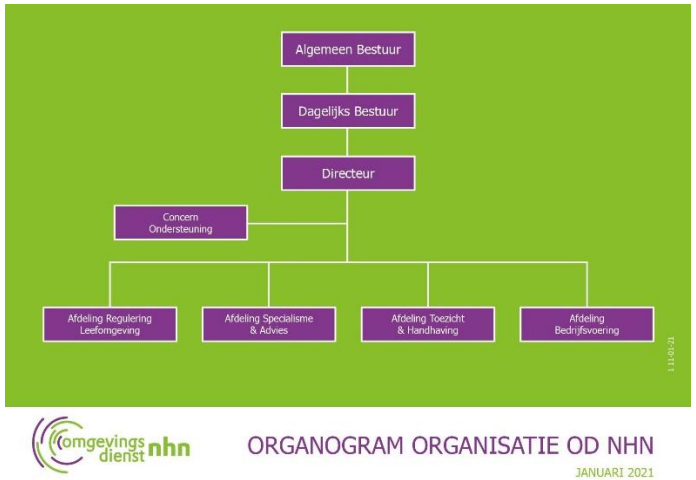
- Totaal lasten: 29,2 mln. (2025) (Milieu/basistaken € 13,7 mln.; VTH-plustaken milieu € 7,7 mln.; overhead € 7,6 mln.)
- Bijdrage provincie 40% (betreft vrijwel geheel VTH-plus), Hollands Kroon 8%, Hoorn 7%, Alkmaar 6% (2025)
- Uurtarief Milieu: € 104,20; uurtarief VTH-plus: € 99,94
- Weerstandsvermogen (beschikbaar/benodigd): 90% (‘matig’, onvoldoende om bestaande risico’s te dekken; bron: begroting 2025)
- Solvabiliteit: 31,09% (begroting 2025)

Actualiteit

- OD NHN benoemt 4 scenario’s voor toekomstige ontwikkeling:
  - 1. Korte termijn: optimalisatie en harmonisatie
  - 2. Middellang: basis-plus (standaardisatie milieu-plustaken en verbreding adviestaken)
  - 3. Lange termijn: uitbreiding werkgebied: tot boven Noordzeekanaal (meer congruentie)
  - 4. Lange termijn: heroriëntatie o.b.v. maatschappelijke opgaven (= o.a. samenwerking)
  - 1 is voorwaardelijk voor 2-4

Overig

- OD NHN is bezig met transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner

OD NHN | Robuustheid & visitatie

Score op robuustheidscriteria Rijk

- Beoordeling april 2025 (bijlage bij Kamerbrief 15 april 2025): 'Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de OD NHN op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.' NB: beoordeling is oranje, was in rapportage najaar 2024 nog rood
- Toelichting: 'De OD NHN motiveert dat ze, gegeven het voldoen aan de normomzet, geen noodzaak zien tot het onderzoeken van de mogelijkheid tot het uitbreiden met niet-milieu gerelateerde taken. Daarnaast zijn de budgetten nog niet gealloceerd voor zowel het opleidingsbudget, innovatie en Business Intelligence.'

Sterke punten visitatie (mei 2023)

- Bevlogen medewerkers (vakinhoudelijk deskundig, hands-on)
- Goede score op opgedragen uitvoerende taken
- Bouwt aan een stevig fundament voor de organisatie (verbetering efficiency bedrijfsvoering)

Aanbevelingen visitatie

- Werk aan breed bestuurlijk draagvlak en support: meer focus en commitment bestuur op de maatschappelijke, complexere opdracht van vandaag en morgen; risico dat dat onvoldoende snel gebeurt
- Neem een meer proactieve houding aan: neem vaker initiatief in maatschappelijke regionale opgaven
- Werk verder aan een efficiënte en doelmatige werkorganisatie
- Stuur actiever op complexe (langdurige) projecten (projectmatig werken)
- Breng de data-kwaliteit op peil: stevige slag nodig
- Bevorder de financiële transparantie en duidelijkheid (voor deelnemers): nu lumpsum, financiële ontvlechting basis- en plustaken nodig
- Sluit verbeteracties aan op de transities van de organisatie (proactiever in regio; meer strategische partner; professionalisering bedrijfsvoering)

OD Noord-Holland Noord | Interview directeur

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ

- **Zakelijke focus** in relatie met deelnemers
  - Inhoudelijke gesprek relatief beperkt
  - In vergelijking met andere OD's hanteert OD NHN laag uurtarief
- Provincie NH is vanwege inleg Natuurtaken voor **40% eigenaar OD NHN**
  - Provincie investeert ook in milieukant
  - Medewerkers NHN zijn gescheiden voor provincie en gemeenten > verschil in productienormen en administratief proces, dubbelrol niet mogelijk
  - Provincie heeft zich gecommitteerd aan programma Robuustheid
- **Verschil in taakopvatting** tussen OD NHN en ODIJ (beleidsrijk en sterke adviespoot)
  - OD NHN richt zich primair op wettelijke taken (beperkte taakopvatting)
    - **Kwaliteit** uitvoering primaire proces is op orde > op inhoud niet kwetsbaar
  - Deelnemers huren uitvoering plustaken extern in
    - Plustaken kunnen potentieel uitgevoerd worden door OD NHN > geen wens bestuur en daardoor nu onvoldoende capaciteit en kwaliteit

OD Noord-Holland Noord | Interview directeur

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ

- OD NHN heeft een **bezuinigingsopgave**
  - Vanuit efficiency-perspectief bereidheid tot verkenning samenwerking andere OD's
  - Samenwerking op schaarse functies > pooling van medewerkers tijdens piekbelasting
    - Risico: capaciteit is schaars > 'eigen opgave eerst'
- **Robuustheidscriteria** haalbaar, vraagt van OD NHN aandacht voor **bedrijfsvoering**
  - Aanleggen innovatiebudget > op dit moment afwezig
  - Verhoging opleidingsbudget > vakinhoud vraagt investering in opleiding
  - Versterking dataverzameling en -verwerking > t.b.v. efficiëntere en effectievere operatie door beleidsverrijkende informatie te delen met deelnemers
  - Arbeidsmarktkrapte
- **Inzet op landelijk samenwerkingsverband (ODNL)**
  - Kennisdeling en deskundigheidsopbouw
  - Landelijke beweging omtrent VTH-structuur ODNL
  - Vakinhoud als waterstof en stikstof passend in landelijk verband
- **MKB** domineert gebied van zowel OD NHN als ODIJ

OD NZKG | Deelnemers en taken

Deelnemers en werkgebied

- 8 gemeenten (w.o.) en provincie NH; 1.500.000 inwoners, 552 km^2
- Amsterdam, Haarlemmermeer, Zaanstad en prov. NH zijn ‘founding fathers’
- Ook de provincies Utrecht en Flevoland zijn opdrachtgever (VTH voor meest risicovolle bedrijven: Seveso, RIE-4)
- Gebied met 18.500 bedrijven en instellingen

Governance

- AB: 12 leden + dir OD (secr.); Amsterdam, Haarlemmermeer en provincie NH zijn met 2 leden vertegenwoordigd
- DB: vz. (Amstelveen), gedeputeerde, wethouders uit Amsterdam, Haarlemmermeer, Zaanstad, dir. OD (secr.)

Taken

- Basis-, plus en adviestaken. Bouwtaken voor A’dam en H’meer (mandaat) en op offerte-basis voor andere gemeenten. Projecten
- Provinciale taken: voor 3 provincies is OD NZKG verantwoordelijk voor de risicovolle bedrijven (Seveso, RIE-4); en bouwtaken prov. NH.

OD NZKG | Identiteit

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Missie en visie

- ‘Wij staan voor een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving.’
  Typeert zichzelf als: ‘Wij zijn een praktische organisatie die – met kennis van zaken –oplossingen aandraagt. Liever kijken we aan de voorkant wat mogelijk is binnen alle wet en regelgeving, dan dat we achteraf moeten constateren dat iets niet kan.’

Uitgangspunten: bestuurlijk referentiekader

1. Opgavegericht en beleidssensitief sturen met maatwerk
2. Preventief handelen
3. Informatiegestuurd werken
4. In gelijke situaties gelijkwaardig optreden
5. Samenwerken door afstemming van beleid, taken en bevoegdheden

Historie OD

- Opgericht in 2013

OD NZKG | Formatie en begroting

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Formatie

- 591 fte (2024). Begroting 2026: 647 fte, waarvan 64 fte inhuur) (39% Milieu & Seveso; 15% Bouw; 8% Bodem; 14% Randvoorwaardelijk; 25% Bedrijfsvoering

Begroting (omzet, uurtarief)

- €89,3 mln. (2025; steile groei sinds 2022); 33% Milieu & Seveso; 12% Bouw; 6% Bodem; 12% Randvoorwaardelijk; 36% Bedrijfsvoering
- OD NZKG werkt met prestatiegerichte financiering: elke opdrachtgever betaalt voor zijn eigen producten
  - Outputproducten (44%): begroot en afgerekend tegen vaste prijs per product (o.b.v. kengetallen); financieel risico bij OD
  - Regieproducten (52%): afgerekend op werkelijke uren (o.a. voor randvoorwaardelijk (juridische ondersteuning, accountmanagement, procesmanagement)
  - I.v.m. Omgevingswet (onzekerheid, risicodeling) verrekening als bandbreedte (+/- 5% begroting) op outputproducten overschreden.
- Weerstandsratio: 1,5 (2025; 2026 e.v. 1,1 en 1,2); solvabiliteit: 33% (2026)
- Bijdrage provincie NH: 43%, A'dam: 29%, Haarlemmermeer 14%, Zaanstad 5%.
- Uurtarief: 121,73 (2025) (2026: 124,91) (nb tarief voor maatwerkuren projectleider: opslag +30%)

Overig

- De vraag naar inzet OD NZKG neemt flink toe (2024: 14%). Tata Steel en maatschappelijke zorgen daarover vragen veel inzet OD NZKG. Door benodigde tijd voor werving en inwerken nieuwe medewerkers blijven uren en omzet achter bij begroting (2024)
- OD NZKG vervult voor grote projecten (bv vernieuwing zeesluis IJmuiden) soms een coördinerende rol op gebied van VTH

OD NZKG | Robuustheid & visitatie

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Score op robuustheidscriteria Rijk

- OD NZKG is al in het voorjaar van 2024 als robuust beoordeeld.
- Wel brengt OD NZKG in kaart op welke punten de dienst zich verder wil versterken (via een IBP VTH Quickscan).

Sterke punten visitatie (sep. 2024)

- Vertrouwen en waardering bij opdrachtgevers en bestuur: 'deskundig, onafhankelijk en samenwerkend, met volledig mandaat voor taken'
- Goed reagerend op grote uitdagingen: o.a. Tata Steel, door scherpe vergunningverlening, verbeterde communicatie en procedures
- Management van groei: ondanks sterke groei (460 > 700 medewerkers) jong talent aangetrokken en opgeleid (trainee pool, OD-school)

Aanbevelingen visitatie

- Vertaal de missie en visie naar de basis van de organisatie: beter afstemmen op de dagelijkse praktijk en beslissingen
- Geef meer sturing aan de organisatie: betere besluitvorming en prioritering, vooral bij financiële druk; afstemming ambities en capaciteit
- Werk een visie op organisatieontwikkeling uit: check of kennisontwikkeling voldoende snel gaat om geen achterstand op te lopen, gezien de uitstroom van ervaren medewerkers en de instroom van nieuwe medewerkers

OD NZKG | Interview directeur

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ

- Kennismaking tussen besturen en directeuren OD NZKG en ODIJ heeft plaatsgevonden.
- Geografie (op elkaar aansluitende gebieden) en taken (OD NZKG vervult ook taken in gebied ODIJ) vormen motieven voor mogelijke samenwerking of fusie.
- Meerwaarde samenwerking met de 4 OD's in Noord-Holland is voor OD NZKG beperkt (cf. Galan-rapport 2024) en ook niet urgent. Samenwerking leidt tot meer complexiteit en hogere kosten. Samenwerking binnen ODNL en Seveso verband heeft prioriteit
- Provincie NH is grootste opdrachtgever (Seveso), kan richtinggevend zijn in samenwerkingsvraagstuk
- Fusie met ODIJ is voor OD NZKG niet noodzakelijk, maar **OD NZKG is wel bereid** fusie te verkennen (want maatschappelijk gezien goed); sommige werkwijzen van ODIJ kunnen aanwinst zijn voor OD NZKG
- Aandachtspunt: eventuele fusie met ODIJ leidt mogelijk af van aanpak huidige opgaven voor eigen dienst
- **Voorwaarden** voor fusie volgens OD NZKG
  - Nulvariant ofwel '**schoon door de poort**' essentieel voor verdere onderhandeling over samenwerking of fusie
  - **Strikte scheiding eigenaarsrol en opdrachtgeversrol**: in bestuur alleen eigenaren (en eigenaarskwesties), inhoud en taakopdracht regelen in DVO's met afzonderlijke deelnemers
  - Nabijheid organiseren/borgen
- **Omstandigheden** voor fusie ODIJ-OD NZKG lijken **nu gunstig**:
  - ODIJ werkt serieus aan 'basis op orde'/ 'schoon door de poort'
  - Bestuur ODIJ is constructief/staat open voor verbetering en vernieuwing

OD NZKG | Interview directeur

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ (vervolg)

- **Aandachtspunt**: OD NZKG doet geen beleidsvormende taken voor (kleine) gemeenten, ODIJ juist wel; OD NZKG doet geen bouwtaken, behalve complexe bouwtaken Amsterdam en Haarlemmermeer en complexe infrastructurele projecten
- Juist omdat werkgebieden zo logisch aansluiten, kun je met decentrale vestigingen (kantoren) aanwezig zijn en zelfs efficiency winst boeken (OD NZKG heeft kantoren in Zaandam en Wijk aan Zee, ODIJ in Beverwijk en Wormer)

OFGV | Deelnemers en taken

Deelnemers en werkgebied

- 12 gemeenten (w.o. Almere, Lelystad, Hilversum), 2 provincies (NH en Flevoland) 690.000 inwoners
- Uitgestrekt gebied (2.685 km^2) met ca. 20.000 bedrijven en instellingen
- Veel bedrijven in de agrarische sector

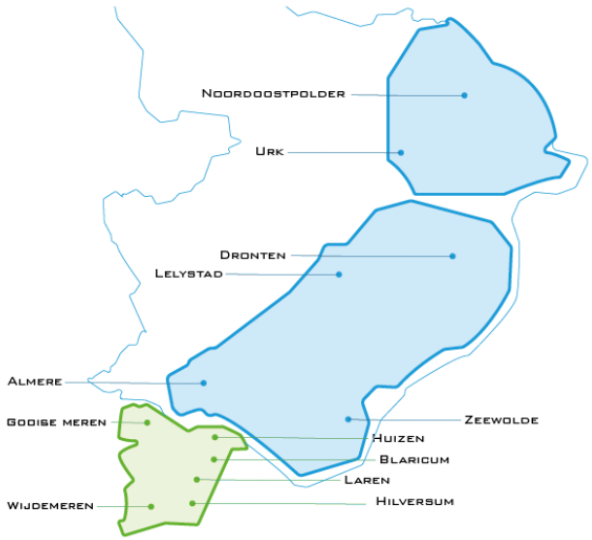
Governance

- AB (15 leden, provincie Flevoland kent 2 vertegenwoordigers)
- DB: 1 vertegenwoordiger van de provincies, 2 Flevolandse gemeenten, 2 Noord-Hollandse gemeent
  Voorzitter: wethouder Almere
- GR is in juli 2024 geactualiseerd

Taken

- Basistaken (maar Almere, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeren hebben nog niet alle basistaken ondergebracht bij OD (m.n. asbest) (gebeurt later dit jaar) en plustaken. Geen bouwtaken.
- Provinciale taken: OFGV houdt voor heel Flevoland toezicht op gebied van natuur en zwemwater; NB: VTH natuur Gooi- en Vechtstreek door OD NHN

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

OFGV | Identiteit

Missie

- ‘De OFGV beschermt voor en met u onze leefomgeving door te zorgen dat iedereen zich aan de natuur- en milieuregels houdt. Dit doen we door het verlenen van vergunningen, het houden van toezicht en, waar nodig, te handhaven.

Visie

- ‘De OFGV verleent vergunningen, geeft advies, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Wij zijn expert op het gebied van milieubelastende activiteiten.’ (…) ‘De OFGV beschermt voor en met u onze leefomgeving. Wij zijn open over hoe wij dat doen en daar mag u ons op aanspreken.’

Kernwaarden

- ‘Ondernemen en verbinden’ (in Kadernota 2025: ‘ondernemen, verbinden en vakmanschap’)
- Ondernemen: leidinggevenden en medewerkers worden voortdurend uitgedaagd om binnen de opgedragen werkzaamheden nieuwe en innovatieve paden te bewandelen voor het realiseren van doelen
- Verbinden: samen met anderen nadenken, (kennis) delen en het gezond, veilig en mooi houden van onze omgeving. De OFGV wil daarnaast verbindingen leggen met andere organisaties
- Verder: verantwoordelijk, betrouwbaar, onafhankelijk; samenwerken, openheid, respect & veiligheid, ambitie, trots, gelijkwaardigheid

Historie OD

- Opgericht in 2013

- Bron: website, begroting, jaarverslag

OFGV | Formatie en begroting

Formatie (en organisatie)

- Ca. 215 fte. Sinds 2023 forse groei met 60-70 medewerkers
- Onder de directeur vallen een stafbureau en 9 teams. Elk team wordt aangestuurd door een teamleider.

Begroting (omzet, uurtarief)

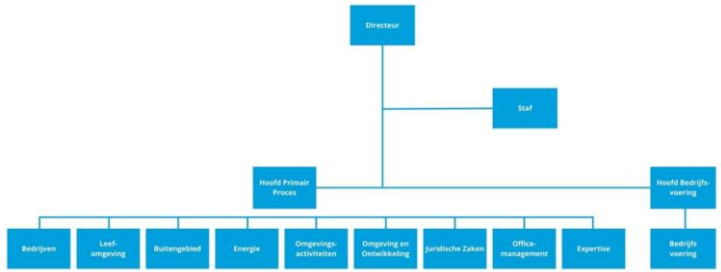
- € 17,1 mln. (2025*); w.v. Milieu & Leefomgeving 13,4; overhead 5,5 mln.
- Bijdrage prov. Flevoland: 29%; prov. NH: 1,5%; Almere 13%; NO-Polder 11%; Lelystad 9%; Hilversum 5%
- Weerstandsratio: 0,9
- Uurtarief: gemiddelde € 103,70 > zie schema
- Solvabiliteit: 21% (2025; 2024: 34%, 2023: 44%)

Actualiteit

- In 2024 ontwikkelplan opgesteld n.a.v. visitatie en robuustheidsbrieven, om dienst toekomstbestendig(er) te maken. Op koers, nu 2/3 gerealiseerd. Betreft o.a. missie, visie, organisatie, informatiehuishouding, maar ook financieringsstructuur.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Uurtarief	2025
Meerwerk	€ 126,00
Administratie	€ 89,48
Expertise	€ 112,93
Vergunningen	€ 105,31
Toezicht	€ 103,16
Gewogen gemiddelde	€ 103,70

* Begroting 2025 na 1e BW: 18,1 mln. (elders: 18,9 mln.)

OFGV | Robuustheid & visitatie

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Score op robuustheidscriteria Rijk

- Beoordeling april 2025 (bijlage bij Kamerbrief 15 april 2025): 'Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de OFGV op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.' NB: beoordeling is oranje, was in rapportage najaar 2024 ook zo.
- Toelichting: 'De besluitvorming over de overdracht van gemeentelijke basistaken is nog niet volledig afgerond en onduidelijk is of de provinciale basistaken zijn overgedragen. Er is op dit moment nog geen sprake van een uitgewerkte BI-strategie, maar daartoe worden er stappen ondernomen.'
- Volgens directeur ligt OFGV met maatregelen op koers en zal de dienst op 1-4-2026 zelfstandig robuust zijn = wens bestuur). Maatregelen:
  - Inbreng van alle individuele basistaken (m.n. asbest) door Almere, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeren
  - Business Intelligence strategie op orde
  - Inbreng collectieve basistaken (=van gemeenten + provincie: actualiseren vergunningen, circulaire economie, versterken strafrecht) (volgens OFGV berust dit punt op misverstand; aangekaart bij IenW)

Sterke punten visitatie (okt 2022)

- Sterk op de inhoud en betrouwbaar in de uitvoering; bevlogen medewerkers
- Budgetteringsmethodiek heeft duidelijkheid gebracht; daardoor heeft OFGV onafhankelijke positie verworven
- Leiderschap opereert vanuit duidelijke visie
- Investeert gestructureerd in mensen; opleiding en kennisontwikkeling zitten in het DNA; heeft structureel innovatiebudget
- Staat open voor ondersteuning als deelnemers erom vragen
- Ruimte en omstandigheden voor volgende stap in volwassenheid

Aanbevelingen visitatie

- Neem je rol in beleidsadvisering
- Toon lef in zetten van stap in volwassenheid (beleidsadvies, outcome-sturing)
- Investeer in samenwerking op ambtelijk niveau met deelnemers
- Investeer in kwaliteit informatievoorziening
- Borg operationele processen (beschrijf en toets of praktijk overeenkomt)
- Verken mogelijkheden tot samenwerking buiten OFGV en geef medewerkers daarvoor ruimte (doe innovatie niet alleen)
- Blijf zoeken naar mogelijkheden van outcome-sturing

OFGV | Interview directeur

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ

- Overeenkomsten ODIJ en OGFV
  - Overeenkomsten in bestuurs- en organisatiecultuur
  - Overeenkomsten in ambities
  - Overeenkomsten in vraagstukken (agrarisch en enkele grote steden)
  - Beide OD's adviestaken
  - Beide OD's aandacht voor opleiding en innovatie
- Verschillen
  - Geografisch geen aansluiting werkgebieden ODIJ en OFGV
  - Taken: ODIJ ook bouwtaken, OFGV (bewust) niet
  - Voor samenwerking zijn bestuurders Gooi- en Vechtstreek i.h.a. meer op het noorden (=Flevoland) dan op het westen gericht
- Visie: zelfstandig robuuste OD's met stevige landelijke oriëntatie en samenwerking
  - Bestuur en directie OFGV willen dat **OFGV zelfstandig robuust** is, ook gezien omvang werkgebied (ideale schaal); werken daar gestaag aan, OFGV voldoet eind dit jaar aan robuustheidscriteria
  - Primaire **focus voor samenwerking** is het **landelijke niveau** (ODNL); voor kwaliteit van VTH-werk en veel ondersteunende processen (data, infosystemen, opleiding) ziet OFGV dát als het aangewezen niveau (uniformering, professionalisering)

OFGV | Interview directeur

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ (vervolg)

- Daarnaast zijn vormen van regionale samenwerking denkbaar (voor OFGV met OD's in het noorden en oosten, maar ook met OD's in Noord-Holland). Daarbij ziet OFGV ziet **niet veel meerwaarde** om te kiezen voor een **stevig samenwerkingsverband** op niveau van provincie **Noord-Holland**.
- Dat laat onverlet dat er **op bepaalde onderwerpen** met de OD's in Noord-Holland **zinvol** kan worden samengewerkt; welke dat zijn, vergt nadere analyse (bv indirecte lozingen, waterkwaliteit). Ook OFGV kan van OD's NH leren over professioneel opdrachtgever/opdrachtnemerschap
- OFGV denkt met ODIJ op veel onderwerpen **bilateraal** te kunnen samenwerken, juist omdat OD's en directeuren veel gemeen hebben. Met twee diensten gaat dat zelfs gemakkelijker dan met vier.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

OD Midden-Holland | Deelnemers en taken

Deelnemers en werkgebied

- 6 gemeenten (Alphen a/d Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen, Zuidplas) en provincie Zuid-Holland
- Ca. 350.000 inwoners, 436 km^2, met ruim 12.500 bedrijven en instellingen

Governance

- AB: 14 leden, van elke deelnemer 2; vz.: wethouder Gouda
- DB: vz (wethouder Gouda), gedeputeerde, wethouders uit 2 andere gemeenten

Taken

- Uitvoering basis- en plustaken milieu; bouwtaken (voor 4 gemeenten regulier, voor 2 alleen sloop (melding en toezicht))
- Provinciale taken: voert ODMH uit voor heel ZH; op het gebied van zwemwater en slootdempingen met houtachtig materiaal

OD Midden-Holland | Identiteit

Missie

- De Omgevingsdienst Midden-Holland is een toonaangevende organisatie die bijdraagt aan een veilige, duurzame en gezonde samenleving. De ODMH voert daartoe (wettelijke) taken uit op het gebied van milieu en bouw- en woningtoezicht in opdracht van de gemeenten in de regio en de provincie Zuid-Holland. De dienst is van èn voor zijn deelnemende partijen en is de rechterhand van de deelnemers bij de ontwikkeling van beleid

Visie

- De Omgevingsdienst Midden-Holland ontwikkelt zich tot een gebiedsautoriteit in het Groene Hart met een hoogwaardige, innovatieve en betaalbare dienstverlening. We werken samen op relevante beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, verkeer en water om zo een optimale omgevingskwaliteit te realiseren. De medewerkers van de ODMH zijn deskundig, klantgericht, betrouwbaar en werken doelgericht

Historie OD

- Opgericht in 2012

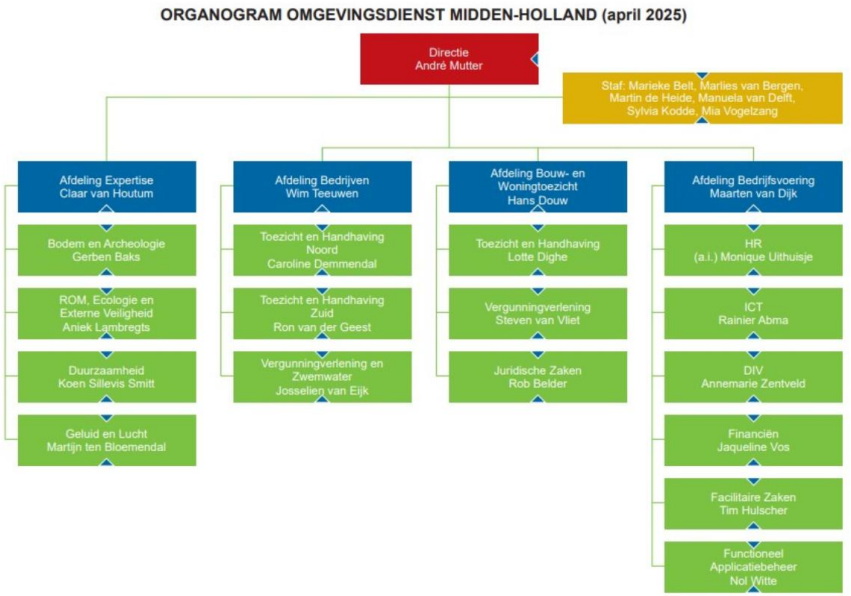
OD Midden-Holland | Formatie en begroting

Formatie (en organisatie)

- Ca. 200 (2023: 199)

Begroting (omzet, uurtarief)

- 26,0 mln. (2025), w.v. 43% Milieu, 25% BWT, overhead 32%
- Weerstandsratio: 0,9
- Solvabiliteit: 16,8% (begroting 2025)
- Bijdrage provincie: 13%, Gouda 19%, Alphen a/d Rijn 17%, Krimpenerwaard 12%
- Uurtarief € 115,73 (2025)

ODMH | Robuustheid & visitatie

Score op robuustheidscriteria Rijk

- 2023: ODMH voldoet nèt aan omvangnorm (omzet en personeel); zakt er bij kleine bezuiniging al onder; meting 2024: haalbaarheid maatregelen onzeker (frictiekostenregeling bij uittreding) (oranje);
- 2023: Innovatiekalender wordt opgesteld i.s.m. andere OD's ZH; meting 2024: rood voor budgeteis en voor niet ingaan op vraag naar fusieperspectief
- Beoordeling april 2025 (bijlage bij Kamerbrief 15 april 2025): 'Het is aannemelijk dat de ODMH per 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.' NB: beoordeling is lichtgroen, was in rapportage najaar 2024 ook zo.

Sterke punten visitatie (juni 2023)

- Vertrouwen van bestuur en deelnemers
- Bevlogen medewerkers
- Contextanalyse en formuleren uitgangspunten als gezamenlijk proces
- Monitoring van prestaties
- Borging financiële middelen
- Verbinding operatie en ontwikkeling
- Zelfevaluatie en werkelijkheid geven positief beeld

Aanbevelingen visitatie

- Voer de dialoog over robuustheid
- Borg kwaliteit bij hanteren 2% norm
- Wees nog zuiniger op personeel
- Verbreed toepassing strafrecht
- Ontwikkel integrale risicoanalyse ten behoeve van sturing op maatschappelijk effect

OD Midden-Holland | Interview directeur

Bereidheid voor samenwerking met ODIJ

- ODMH en ODIJ zijn vergelijkbare OD's **qua taakopvatting en cultuur** : wendbaar, strakke P&C-cyclus, sterke adviestaak, middelgroot; in verleden al samengewerkt; goede verstandhouding tussen directies. Tegelijk ook ander werkgebied en problematiek
- Bereidheid tot samenwerking, maar **ODMH richt zich allereerst op samenwerking met de OD's in Zuid-Holland.** Samenwerking met ODIJ zal daarom altijd worden voorgelegd aan de 'Directie van de Samenwerking' in ZH (=directeuren 5 OD's in ZH) en goedkeuring behoeven
- Áls er een vorm van samenwerking over provinciegrens ZH komt, dan eerst met RUD Zeeland (vanwege KIS en Seveso)
- Meest waarschijnlijk: **lichte vorm van samenwerking met ODIJ op specifieke thema's**. Welke thema's dat kunnen zijn vraagt nadere analyse. Geen geïnstitutionaliseerde vorm; wel elkaar helpen. 'De deur staat altijd open.' Voor ODMH is ODIJ interessant vanwege sterk ontwikkelde adviespoot en ervaring met Europese subsidies
- **Fusie is niet aan de orde**:
  - Geografisch: werkgebieden ODIJ en ODMH sluiten niet op elkaar aan
  - Provinciegrens zit in de weg; fusie over provinciegrens is niet logisch, leert eerdere ervaring ODMH; heeft te maken met provinciale taken en provinciaal beleid

OD West-Holland | Deelnemers en taken

Omgevingsdienst West-Holland

Deelnemers en werkgebied

- Opdrachten voor 12 gemeenten (deelnemers en contractgemeenten) en provincie ZH
- Voor de regio Holland Rijnland voert de OD een aantal regionale milieu-taken uit (o.a. luchtkwaliteit, milieucommunicatie en veiligheid)
- ca 440.000 inwoners, 386 $km^{2;}$ ca 7.500 inrichtingen (2022; bron: OD's in beeld 2023)

Governance

- AB: alle gemeenten (12) en de provincie; vz.: wethouder Leiden
- DB: vz. (wethouder Leiden), gedeputeerde, wethouders uit 3 gemeenten

Taken

- Breed: van de uitvoering van wettelijke taken, tot advisering in het ruimtelijk planproces
- Provinciale taken: bouwtaken voor de provincie ZH (VTH)
- Ook taken en projecten op het gebied van duurzaamheid en energie (o.a. projectmatige aanpak bij toezicht op energiebesparende maatregelen, het Regionaal Energieloket en het Duurzaamheidsfonds)

OD West-Holland | Identiteit

Omgevingsdienst West-Holland

Missie

- ODWH werkt met deskundigheid en gedrevenheid aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving (milieu en duurzaamheid, veiligheid, gezondheid) in zijn werkgebied en levert een optimale bijdrage aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid voor zijn deelnemers

Visie

- ODWH is een stabiele, (financieel) gezonde dienst, inhoudelijk klaar voor de toekomst en daarmee een aantrekkelijke partner en werkgever. De dienst heeft een zelfstandige rol in de afhandeling van zijn taken en is zich ervan bewust dat hij functioneert in de politieke omgeving van de opdrachtgever. ODWH heeft een sterke positie op het gebied van lokale, regionale en specialistische kennis en werkt daarbij optimaal samen met gemeenten en provincie. ODWH gaat daarbij uit van zijn eigen kracht en expertise, die de voedingsbodem vormen voor een verdere natuurlijke groei. ODWH staat open voor een verdergaande samenwerking met andere omgevingsdiensten indien dat een duidelijke meerwaarde heeft voor zijn deelnemers

Kernwaarden

- Professioneel; verbindend; transparant

Historie OD

- In 2001 opgericht als Milieudienst West-Holland

OD West-Holland | Formatie en begroting

Omgevingsdienst West-Holland

Formatie (en organisatie)

- 169 fte (2025 benodigd; waarvan 80% productief, 20% overhead)

Begroting (omzet, uurtarief)

- € 24,3 mln. (2025), waarvan Milieubeheer 48%, RO 12%, Wonen en bouwen 22%, overhead 16% (indeling naar programma's: Milieu 26%, Bouwen 8%, Omgevingsadvies 16%, Duurzaamheid 7%, Bouwen 21%, Randvoorwaardelijke taken 12%)
- Uurtarief: € 104,35 (2025)
- Bijdrage provincie: 14%; Noordwijk: 24%; Leiden: 16%
- Weerstandsratio: niet vermeld in begroting; wel dat weerstandsvermogen ruim voldoende is
- Solvabiliteit: 16% (begroting 2025)

ODWH | Robuustheid & visitatie

Omgevingsdienst West-Holland

Score op robuustheidscriteria Rijk

- Beoordeling april 2025 (bijlage bij Kamerbrief 15 april 2025): 'Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de ODWH op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.' NB: beoordeling is lichtgroen, was in rapportage najaar 2024 ook zo
- Toelichting: 'De ODWH kan meer niet-milieugerelateerde taken uitvoeren en voert hier momenteel gesprekken over met de deelnemers. De gesprekken vallen samen met de Kadernota 2026 (ravijnjaar) waardoor de deelnemers zich vooralsnog terughoudend opstellen.'

Sterke punten visitatie (nov 2023)

- Financieel gezond en in control
- Pragmatische aanpak organisatieontwikkeling die getuigt van lef
- Open cultuur
- Gedegen kwaliteit

Aanbevelingen visitatie

- Verbreed de focus in de aansturing
- Breng een duidelijke koppeling aan tussen plannen, mensen en geld
- Ontwikkel een regionale risicoanalyse
- Haal meer uit de samenwerking met partners
- Hanteer de Plan-Do-Check-Act cyclus in de aansturing van de organisatie
- Ontwikkel een visie

OD West-Holland | Interview directeur

Omgevingsdienst West-Holland

Bereidheid tot samenwerking met ODIJ

- Er is voor ODWH **geen directe urgentie** voor (intensieve) samenwerking of fusie met ODIJ met oog op robuustheid: meest recente beoordeling door IenW laat zien dat ODWH op tijd robuust is, o.m. vanwege ruime adviestaken RO
- *Intensieve* samenwerking ODWH-ODIJ zou voelen als 'vreemd gaan': over provinciegrens, los van andere OD's ZH, ook over grens van KIS-landsdelen heen; als er geprioriteerd moet worden, gaat samenwerking met OD's in Zuid-Holland voor
- **Collegiale samenwerking** ODIJ-ODWH kan wel heel nuttig zijn, o.m. rond:
  - Bedrijfsvoering (hoofden wisselen al ervaring uit): o.a. inkoop
  - Data: business intelligence (ODWH heeft veel kennis en ervaring)
  - Innovatie
  - Adviestaken RO: die zijn groot bij ODWH, flink deel van werk/omzet, mogelijk interessant voor ODIJ
  - Duurzaamheid
- Samenwerking niet institutioneel/bestuurlijk zwaar optuigen; praktisch, collegiaal; culturen komen wel overeen ('nuchter, geen poeha'); samenwerking vereist wel dat OD's over voldoende middelen beschikken
- Gebiedscongruentie ODIJ-ODWH: wel wat betreft Kennemerland (voelt dichtbij), niet wat betreft gebied boven Noordzeekanaal
- **Fusie ODIJ-ODWH is niet realistisch**, een brug te ver:
  - Niet over **provinciegrens** gaan, provincie ZH stuurt juist op samenwerking OD's in ZH
  - Provinciegrens is ook de grens tussen met gekozen KIS-landsdelen (kennisinfrastructuur ODNL)
  - Kamerbrief april 2025 - congruentie met VR: provinciegrens is ook VR-grens

WWW.GALANGROEP.NL

Rutgers van Rozenburglaan 2

3744 MC Baarn

T +31 (0)35 694 80 00

E office@galangroep.nl

Galan Groep